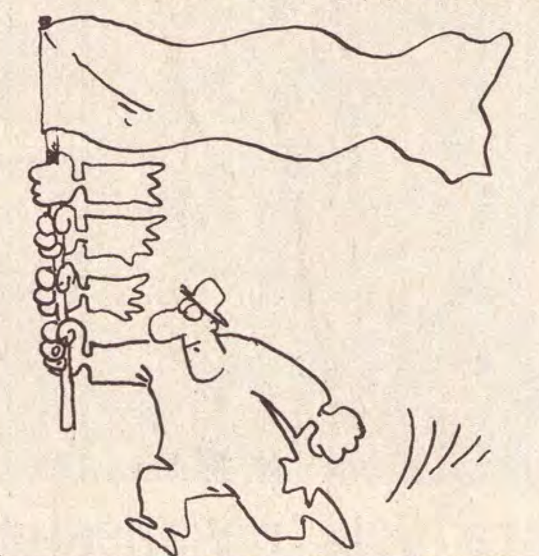
БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

5 ліпеня 1994 г.
Аўторак
№ 72(13789)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер "ЧЗ"

Ва ўрадзе рэспублікі

Савет Міністраў Беларусі прыняў пастанову "Аб недахопах у забеспячэнні насельніцтва рэспублікі харчовымі таварамі". У ёй адзначаецца, што пры наяўнасці ў рэспубліцы дастатковай колькасці мясных і малочных рэсурсаў дапушчаны перабоі ў гандлі мясам буйной рагатай жывёлы, птушкі, каўбаснымі вырабамі і малочнай прадукцыяй.

За непрыняцце своечасовых мер па забеспячэнню вытворчасці і пастаўцы рынку ў неабходных колькасцях прадуктаў жывёлагадоўлі і іншых харчовых тавараў, бесперабойнаму забеспячэнню імі насельніцтва рэспублікі Савет Міністраў строга ўказаў намесніку міністра сельскай гаспадаркі і харчавання А.Зяневічу і намесніку міністра гандлю Т.Крывені.

Аблвыканкамам сумесна з Мінсельгасхарчам дадзена даручэнне забяспечыць завоз у г. Мінск мяса і мясапрадуктаў у запланаваных аб'ёмах, а таксама ўзяць на ўлік і кантроль работу ўсіх мясаперапрацоўчых цэхаў, забяспечыць максімальнае выкарыстанне іх магутнасцей і своечасовую рэалізацыю вырабляемай прадукцыі.

Прынята рашэнне аб водпуску беларускай сталіцы ў ліпені г.г. з дзяржрэзерву 960 тон масла.

Мінсельгасхарчу дазволена павялічыць з 30 чэрвеня 1994 г. на 20 працэнтаў закупачныя цэны на мяса птушкі і яйкі для кампенсацыі павелічэння выдаткаў вытворчасці, выкліканых падаражаннем камбікармоў.

Мінгандлю, Мінсельгасхарчу, аблвыканкамам і Мінскаму гарвыканкаму даручана:

* арганізаваць праверку абгрунтаванасці прадстаўляемых прадпрыемствамі гандлю заявак на мясныя і малочныя прадукты і выканання гэтых заявак пастаўшчыкамі. Кіраўнікоў прадпрыемстваў гандлю, якія дапусцілі адсутнасць указаных тавараў у продажы, — прыцягваць да адказнасці, аж да вызвалення ад займаемай пасады або разрыву дагавораў арэнды з калектывамі;

* абавязаць падведамныя прадпрыемствы ў першачарговым парадку ажыццяўляць разлікі з пастаўшчыкамі мясной і малочнай прадукцыі, іншых сацыяльна значных харчовых тавараў;

* прыняць тэрміновыя меры па неадкладнаму атрыманню прадпрыемствамі аптовага гандлю прадукцыі жывёлагадоўлі ад прадпрыемстваў малочнай прамысловасці і закладцы яе на міжсезонны перыяд.

Урад абавязаў Міністэрства ўнутраных спраў прыняць меры па спыненню спекуляцыі, гандлю ў неўстаноўленых месцах харчовымі таварамі, продажу іх пры дастаўцы ад пастаўшчыкоў да месца рэалізацыі і навядзенню парадку ў гэтай справе.

. Дэпартаменту эканамічнага кантролю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь і Дзяржаўнаму мытнаму камітэту даручана зрабіць больш жорсткім кантроль за захаваннем устаноўленых норм водпуску харчовых тавараў, забяспечыць няўхільнае выкананне патрабаванняў заканадаўства, асноўных правіл вядзення рознічнага гандлю і гандлёва-вытворчай дзейнасці на тэрыторыі рэспублікі і вывазу прадуктаў харчавання за яе межы.

Аблвыканкамам прадпісана разгледзець балансы рэсурсаў мясных прадуктаў, якія складваюцца ў абласцях да канца года, і часова прыпыніць заключэнне кантрактаў на вываз гаспадаркамі жывёлы, мяса і мясапрадуктаў за межы рэспублікі.

Служба інфармацыі ўрада Рэспублікі Беларусь.

Зноў вырашыць большасць

Як паведамілі ў Цэнтральнай камісіі па выбарах прэзідэнта рэспублікі, другі тур галасавання адбудзецца, калі зноў не менш як палавіна ўсіх выбаршчыкаў, унесеных у спісы для галасавання, "ахвяруюць" сваім выхадным днём і прыйдуць 10 ліпеня на выбарчыя ўчасткі.

Для таго, каб хто-небудзь з двух кандыдатаў стаў прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, неабходна сімпатыя большасці прыняўшых удзел у галасаванні.

Прэм'ер мяняе каманду

Прэс–сакратар Старшыні Савета Міністраў рэспублікі Вячаслава Кебіча Уладзімір Замяталін пацвердзіў, што "каманда", якая працуе з Вячаславам Францавічам, напярэдадні другога тура галасавання істотна змянілася ў параўнанні з той, якая была на першым этапе.

Назваць "новых" людзей прэс-сакратар не палічыў патрэбным, аднак сказаў, што абнаўленні закранулі ў асноўным тых, хто аказаў прэм'еру "мядзведжую" паслугу, шырока прапагандуючы яго перадвыбарную праграму на тэлебачанні і радыё.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: "Стаўка на КДБ па ўсёй вертыкалі"

"Я хацеў бы бачыць у органах Камітэта дзяржаўнай бяспекі абаронцаў нашага народа", — гэтымі словамі кандыдат у прэзідэнты Аляксандр Лукашэнка завяршыў сваю сустрэчу з калектывам КДБ, якая адбылася 1 ліпеня.

Звяртаючыся да прысутных, ён адзначыў, што "85-87 працэнтаў супрацоўнікаў Дзяржбяспекі — гэта сумленныя і вельмі прыстойныя людзі", з якімі ён гатовы супрацоўнічаць, калі будзе выбраны кіраўніком дзяржавы і выканаўчай улады. Паставіўшы прыярытэтным напрамкам сваёй праграмы барацьбу з карупцыяй і мафіяй, Лукашэнка бачыць сваю апору, перш за ўсё, у органах КДБ. "Стаўка на КДБ будзе зроблена па ўсёй вертыкалі", — сказаў кандыдат. Ён адзначыў, што разгону КДБ або скарачэння кадраў пад выглядам рэформ не будзе, за выключэннем тых супрацоўнікаў, якія скампраметавалі сябе і павінны будуць пакінуць пасады. Калі органам Дзяржбяспекі спатрэбяцца дадатковыя сілы, то, паводле слоў кандыдата ў прэзідэнты, гэта будзе зроблена. Ён таксама паведаміў, што пры прэзідэнце прадугледжваецца стварыць спецыяльны камітэт, які возьме пад кантроль вышэйшы эшалон улады.

БЕЛІНФАРМ.

Нашы ў Беластоку

У ліпені амаль 20 вучняў, якія на працягу навучальнага года наведвалі гурток польскай мовы пры Астравецкім дзіцяча–юнацкім цэнтры, змогуць адпачыць у лагеры, што арганізаваны для іх у Беластоку.

Ініцыятарам такога своеасаблівага заахвочвання і паездкі выступіла мясцовае аддзяленне Саюза палякаў Беларусі.

Праграмай паездкі прадугледжваюцца экскурсіі па гарадах суседняй рэспублікі, знаёмства з іх сённяшнім і мінулым, помнікамі архітэктуры і іншым. Мяркуецца таксама праводзіць сумесна з польскімі школьнікамі вечары адпачынку, пазнавальныя дыскусіі па літаратуры і гісторыі Польшчы.

У жніўні—верасні Астравец наведаюць беластоцкія школьнікі.

Мар'ян ВЯНГРОЎСКІ.

Вогнішча, крупнік і песні

50–годдзе вызвалення Беларусі супала сёлета з традыцыйным народным святам — Купалле.

Купалле — гэта каляндарнае свята самага вялікага дня і самай кароткай ночы.

У ноч з пятніцы на суботу вялікая група беларускай моладзі (студэнты, рабочыя, інтэлігенцыя) аблюбавалі маляўнічы куток ў вязынскім лесе, расклалі вогнішча з паблізу знойдзенага буралому і далі волю сваім пачуццям. Былі традыцыйныя купальскія песні, карагоды, скокі цераз агонь, купанне ў рацэ, вылоўліванне вянкоў, пушчаных дзяўчатамі. Быў, зразумела і крупнік, які "талакоўскія" дзяўчаты і хлопцы неперадузыдзена варыць з настою зёлак, мёду і спірту. Прычым, пілі яго з адмысловага керамічнага збана, пушчанага па кругу.

Вогнішча згасла каля трэцяй гадзіны ўранку, калі сталічная моладзь рушыла на першую электрычку.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА.

Курсы валют на 4 ліпеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	24840	25600	15450	16000
"Прыюр"	25000	25300	15700	15800
"Белбізнесбанк"	24900	25800	15100	16000

ПАСЛЯ ПАДЗЕІ

2—3 ліпеня Беларусь святкавала 50-годдзе вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Карэспандэнты БЕЛІНФАРМа і "Чырвонай змены" перадаюць з месца падзей:

Вечная ўдзячнасць вам, вызваліцелі!

Золатам і серабром баявых ордэнаў і медалёў заблішчаў 2 ліпеня Палац спорту беларускай сталіцы. Больш як сем тысяч былых франтавікоў, партызан і падпольшчыкаў прыйшлі сюды, каб адзначыць 50–годдзе вызвалення роднай Беларусі ад нямецка–фашысцкіх захопнікаў.

У Прэзідыуме ўрачыстага сходу разам са Старшынёй Вярхоўнага Савета Беларусі Мечаславам Грыбам, Старшынёй Савета Міністраў Вячаславам Кебічам, праслаўленымі военачальнікамі Вялікай Айчыннай вайны, удзельнікамі беларускай наступальнай аперацыі "Баграціён" знаходзіліся кіраўнікі і члены ўрадавых дэлегацый Расійскай Федэрацыі на чале са Старшынёй урада Віктарам Чарнамырдзіным, іншых дзяржаў садружнасці, суседняй Літвы.

На ўрачыстасці былі запрошаны прадстаўнікі дзяржаўных і грамадскіх арганізацый і прадпрыемстваў, духавенства, пасольстваў і консульстваў краін блізкага і далёкага замежжа гарадоў–пабрацімаў, першай Польскай пяхотнай дывізіі імя Касцюшкі, авіяпалка "Нармандыя—Нёман".

Сход адкрыў Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Мечаслаў Грыб. З дакладам выступіў Старшыня Савета Міністраў Вячаслаў Кебіч. Подзвіг салдат, афіцэраў, генералаў і маршалаў 1–га Прыбалтыйскага і трох беларускіх франтоў, адважных партызан і падпольшчыкаў, якія ажыццявілі наступальную аперацыю "Баграціён", падкрэсліў прэм'ер–міністр, упісаны не толькі ў гісторыю Вялікай Айчыннай і II сусветнай войнаў. Гэта яркая і трагічная вяха ў сусветнай гісторыі, якая і сёння напамінае: людзі, будзьце пільнымі, не дапусціце на зямлі паўтарэння глабальнага кровапраліцця! Мільёнамі жыццяў лепшых сыноў і дачок усіх народаў былога Савецкага Саюза заплачана за свабоду Беларусі, усёй вялікай дзяржавы. Памяць аб героях бессмяротная, пакаленні беларусаў назаўсёды захаваюць у сэрцах падзяку вызваліцелям.

(Заканчэнне святочнага рэпартажу на 2-й стар.).

ВЫБАРЧЫ МАРАФОН

Першы тур як рубеж

□ Барыс САФРОНЕНКА

З пункту гледжання высокай палітыкі, паводле вынікаў першага тура прэзідэнцкіх выбараў, можна зрабіць наступныя вывады: беларускі народ не вельмі давярае ні крайне правым, ні крайне левым. У гэтым і заключаецца, на мой погляд, на сённяшні дзень беларуская народная мудрасць, якая зарыентавана на паступовае стварэнне, а не на хуткае разбурэнне, на карпатлівую работу па аднаўленню парадку ў прымальных, больш–менш ужо вядомых формах, а не на эксперыментах палітычнага,эканамічнага і нацыяналістычнага планаў.

Як гэта ні дзіўна, але пры ўсёй рэзкасці процістаяння ў ходзе перадвыбарнай барацьбы Кебіча і Лукашэнкі палітычныя ўстаноўкі гэтых кандыдатаў блізкія, пераклікаюцца па многіх пазіцыях. Абодва яны, перш за ўсё, за ўзмацненне дзяржаўнага ўплыву на эканоміку рэспублікі і за саюз з Расіяй. Іншая справа, наколькі цэнтрысты Кебіч і Лукашэнка будуць мець рацыю, ці хопіць у іх сіл, мудрасці, палітычнага разліку, энергіі, каб ажыццявіць намечанае і вывесці рэспубліку з крызісу, мінуючы падводныя рыфы? А іх вельмі многа, гэтых рыфаў. Да якой ступені магчымы і пажаданы саюз з Расіяй? Па-мойму, абодва кандыдаты ў душы згодны на вельмі цесны саюз, аж да перапляцення са сваёй суседкай. Абодва выступаюць, у канчатковым выніку, за аб'яднанне грашовых сістэм і не вельмі перашкаджаюць нават кантролю Нацыянальнага банка Расіі за фінансамі нашай рэспублікі. Такую пазіцыю можна зразумець, у Расіі інфляцыя спыняецца, і паспяхова без сыравіннага расійскага рынку беларускай эканоміцы не абысціся. Біч сённяшняга дня – высокія цэны на энергарэсурсы, і на што не пойдзеш, каб цэны гэтыя знізіць да ўзроўню, з якога можна пачынаць эканамічнае адраджэнне. Але калі, у рэшце рэшт, фінансы Беларусі будзе поўнасцю кантраляваць Расія, то да чаго тады звядзецца роля беларускага парламента? Бо Нацыянальны банк Расіі будзе слухаца расійскую Дзяржджуму, а не беларускі Вярхоўны Савет? Ці існуе тая мяжа, не пераходзячы за якую, Беларусь зможа адрадзіць эканоміку, захоўваючы ў той жа час палітычны суверэнітэт? Ці можна яе знайсці, а знайшоўшы, балансаваць на ёй, захоўваючы незалежнасць?

Цікава і вось што. Якім бы дрэнным ні быў Жырыноўскі, яго партыя перамагла на выбарах у Дзяржджуму Расіі, сыграўшы на пачуцці нацыянальнай гордасці, на ідэі нацыянальнага самасцвярджэння. У нас – наадварот, сілы, якія выступаюць за адраджэнне, народ не падтрымаў. Гэта значыць, народ, па сутнасці, гучна заявіў, што для яго парадак вышэй за нацыянальную ідэю. Ведаючы, што такі вывад не спадабаецца многім і могуць быць нараканні на аўтара, але расстаноўка сіл пасля першага тура выбараў сведчыць менавіта пра гэта. Народ прагаласаваў за рускамоўных кандыдатаў, прыхільнікаў саюза з Расіяй і праціўнікаў БНФ. Ва ўсякім разе, будучы прэзідэнт мае права разлічваць, што любыя яго крокі па збліжэнню з Расіяй аж да поўнага з ёй зліцця не выклічуць вялікага процідзеяння ў народа.

Не ўсё так проста і адносна барацьбы з мафіёзнымі структурамі ў рэспубліцы. Мафія – гэта не асобныя бандыцкія фарміраванні, супраць якіх паслаў войскі, мабілізаваў народ – і святкуй перамогу, і не частка ўладных вярхоў, якую змяніў – і справе канец. Амаль любы чыноўнік раённага маштабу па сваіму службоваму становішчу схільны быць карумпіраваным, таму што ад яго хоць што-небудзь ды залежыць. Прадаставіць памяшканне кааператыву, размеркаваць дзяржаўныя сродкі, дзяржаўную маёмасць ці гуманітарную дапамогу на сваім тэрытарыяльным участку, даць камусьці дазвол. А паколькі сёння пракарміць сябе сумленнай працай амаль што немагчыма, то лагічна меркаваць, што крадуць усе пагалоўна, і асабіста ў мяне, напрыклад, перакананасць Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі, што 85 працэнтаў чыноўнікаў – сумленныя, выклікае вялікія сумненні. Наіўным здаецца і перакананне некаторых, што толькі багаты, знаходзячыся на чале ўлады, не будзе падтрымліваць мафіёзныя структуры, таму што ён, маўляў, забяспечыў сябе і ўнукаў. Па-першае, багацце, як і хлеб, не прыядаецца, яго хочацца ўсё больш і больш, уся гісторыя чалавецтва пра гэта сведчыць. Па-другое, мафія – не дама, якую можна кінуць па загаду сэрца ці пад уплывам капрызу і нават неабходнасці, што вынікае з дзяржаўных меркаванняў, яна моцна трымае ў руках усіх, хто заключыў з ёю альянс, і проста так ад сябе не адпускае. Сёння для мафіі час залаты. Яе жывіць і ўсеагульная няўпэўненасць у будучыні, і груваcткасць дзяржструктуры, і псіхалогія чыноўнікаў – ад самага дробнага да самага вялікага, якія імкнуцца ні ў якім разе і ні за што на свеце не пакінуць нікога і нічога без свайго ўплыву. І галоўнае, на мой погляд, слабасць, нераспрацаванасць, расплывчатасць і, калі хочаце, залішняя дэмакратычнасць законаў. Каб перавярнуць такую глыбу неспрыяльных фактараў, трэба мець характар Івана Грознага ці, на благі канец, Пятра Вялікага.

Адно ясна: напярэдадні другога тура хто б з прэтэндэнтаў ні стаў прэзідэнтам, яму прыйдзецца неймаверна цяжка. Якія б ні былі льготы і ўлада, звязаныя з гэтай пасадай, яны не кампенсуюць і дзесятай долі тых складанасцей і той адказнасці, якія трэба будзе праявіць прэзідэнту, каб навесці парадак у рэспубліцы.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Дзяжурныя па выпуску перакладчыкі Людміла КАХАВЕЦ, Віктар КАПАЧЭЛЬ, рэдактар Якаў ЯСЭПКІН.

"Еўраньюс"

У агні броду няма

У Паўднёвым Йемене адчуваецца вялікі недахоп пітной вады.

Пры тэмпературы паветра звыш 40°C у разбураным горадзе Адэне могуць памерці ад смагі тысячы жыхароў.

Тым часам працягваюцца баі паміж Поўднем і Поўначчу. Пры налёце паўночных самалётаў загінула 17 чалавек. 9 з іх намагаліся выкапаць студню.

Кітайска–германскія перамовы

Кітайская ўрадавая дэлегацыя прыбыла ў Германію на 6–дзённую сустрэчу.

"Суперчэннэл"

У цэнтры перамоў — эканамічныя адносіны паміж Кітаем і Германіяй. Тут ёсць пэўныя праблемы. Многія дэпутаты бундэстага выказалі кітайскай дэлегацыі папрок у тым, што Пекін парушае правы чалавека. "У першую чаргу мы павінны захоўваць правы чалавека, а потым ужо клапаціцца аб умацаванні эканамічных сувязяў", — сказаў дэпутат бундэстага Штэфан Шварц.

Забойства футбаліста

Калумбія смуткуе з выпадку трагічнай смерці футбаліста нацыянальнай зборнай Андрэса Эскоба.

27-гадовы спартсмен быў забіты на вуліцы горада Медзім, каля рэстарана 12-цю стрэламі. У цырымоніі пахавання ўдзельнічалі 120 тысяч калумбійцаў.

Нападзенне на французскі канвой

У Руандзе мела месца сутыкненне паміж французскімі салдатамі і мяцежнікамі з патрыятычнага фронта.

Апошнія пачалі весці агонь па французскім канвоі, які эвакуіраваў 55 салдат і 70 мірных жыхароў. Было абстраляна 15 французскіх машын. Руандзійскія мяцежнікі заявілі, што ім не патрабуецца гуманітарная дапамога, прапанаваная

"Уорлднэт"

Францыяй. Нягледзячы на сутыкненні, эвакуацыя завяршылася паспяхова. Эвакуіравана 700 дзяцей-сірот і 270 мірных жыхароў.

Катастрофа ў ЗША

З–за моцнага дажджу і навальніцы пацярпеў катастрофу самалёт тыпу DC–9.

Загінула 37 чалавек, 20 пасажыраў атрымалі цяжкія раненні, але засталіся ў жывых. Пасля таго, як машына "скасіла" некалькі дрэваў, яе часткі паваліліся на драўляны будынак. Цяпер ідзе падрабязнае расследаванне прычын трагічнага здарэння.

"TV-5"

Ахвяры спякоты

Надзвычай моцная спякота ўсталявалася ў Італіі. Маюцца чалавечыя ахвяры.

4 чалавекі памерлі ўжо ў выніку спякотнай навалы. Тэмпература паветра ў Рыме ў цяні +37°C, што значна больш за шматгадовыя паказчыкі. Паводле прагнозу сіноптыкаў, такое надвор'е захаваецца да канца тыдня. Ад спякоты пакутуюць і турысты, якія для ахалоджвання выкарыстоўваюць усе водныя збудаванні.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА

Тэл. 68-28-52

Цэны на бензін растуць і ў Еўропе

Напрыканцы мінулага года ў Германіі значна павялічыліся закупкі бензіну і дызельнага паліва. Прычына ажыятажнага попыту — хуткае павышэнне падаткаў і цэн на гэты тавар. У выніку ў 1994 годзе рознічная цана звычайнага аўтамабільнага бензіну ўзнялася з 1,34 да 1,55 маркі за літр, а бензіну маркі "Super" — з 1,39 да 1,58 DM.

Цалкам на еўрапейскім рынку цэны на бензін рэзка вагаюцца. Найбольш нізкія зарэгістраваны ў Польшчы і Люксембургу. Кошт бензіну маркі "Euro-Super" на аўтазаправачных станцыях у пераліку на дойчмаркі за літр у Польшчы — 0,85, Люксембургу — 1,12, Турцыі — 1,02, Іспаніі — 1,36, Даніі — 1,24, Швейцарыі — 1,37, Вялікабрытаніі — 1,38, Аўстрыі — 1,43, Бельгіі — 1,49, Нідэрландах — 1,57, Францыі — 1,62, Італіі — 1,71.

Фальшывыя даляры. Пакуль на Украіне...

Паводле звестак МУС Украіны, у гэтую рэспубліку трапіла вялікая партыя фальшывых банкнот ЗША наміналам у 100 доляраў. Тым не менш, падробкі, выкананыя на паліграфічным абсталяванні, маюць некаторыя прыкметы: папера мае бледна-салатавае адценне; кантрольная літара L; серыя 1988 года; кантрольная лічба 12,5 — клішэ CC188; нумар 1.343122280; дробныя дэталі з вонкавага боку невыразныя, напрыклад, краты на вокнах Дома Незалежнасці; не праглядваюцца зоркі на пячатцы казначэйства; згодна з рэквізітам, банкноты зроблены Федэральным рэзервовым банкам Сан-Францыска, штат Каліфорнія; надпісы "The United States of America" і "One Hundred dollars" навобмацак маюць рэльефнае выкананне. І яшчэ адна асаблівасць: першая буква серыі часткова зліваецца з кантрольнай лічбай банка.

Будзьце пільныя пры набыцці 100-даляравых банкнот, бо няма ніякай гарантыі, што праз граніцы фальшыўкі неўзабаве не трапяць і ў Беларусь.

Эміраты хочуць ведаць аб Беларусі

Як паведаміў Дзяржаўны камітэт па прамысловасці і міжгаліновых вытворчасцях, у Аб'яднаных Арабскіх Эміратах у пачатку снежня адбудзецца нацыянальная выстаўка Рэспублікі Беларусь.

Яна будзе праходзіць у рамках традыцыйнай шматпрофільнай экспазіцыі "ЭКСПО-94" у буйнейшым выставачным і дзелавым цэнтры ААЭ ў горадзе Шарджа. У ёй прымуць удзел фірмы дзяржаў Заходняй Еўропы, а таксама краін Персідскага заліва. Удзельнічаць у нацыянальнай выставе могуць усе жадаючыя вытворча-камерцыйныя арганізацыі любой формы ўласнасці.

Гандлёва-прамысловая палата Беларусі, у якой сфарміраваны аргкамітэт будучай нацыянальнай экспазіцыі, мае намер сумесна з Дзяржкампрамам падабраць каманду прадпрыемстваў, прадукцыя якіх найбольш шырока прадставіць прамысловасць і вытворчы патэнцыял Беларусі. Галоўная задача — прадэманстраваць перспектыўныя тавары для рэалізацыі на новых рынках збыту.

БЕЛІНФАРМ.

Дарэчы...

Знешні доўг Беларусі ў другім квартале бягучага года склаў 1288,5 млн.даляраў (з улікам плацяжоў па працэнтах). Гэтая лічба адпавядае крыху больш чым палове экспартных валютных паступленняў, якія мяркуецца атрымаць у 1994 годзе.

Да таго ж не ўрэгуляваны пытанні ўзаемазапазычанасці ў нашай рэспубліцы. Паводле падлікаў спецыялістаў Нацыянальнага банка Беларусі, рэспублікі былога Саюза завінавацілі банку каля мільярда даляраў.

ПАСЛЯ ПАДЗЕІ

Свята ўсіх пакаленняў

У адным з самых буйных сталічных мікрараёнаў — Паўднёвы Захад — свята пачалося яшчэ ў суботу.

З раніцы на лавачках ля кінатэатра "Бярэсце" сабраліся ветэраны і жыхары раёна. Для іх быў арганізаваны канцэрт мастацкай самадзейнасці, продаж садавіны, агародніны, ласункаў. Да помніка ахвярам яўрэйскага гета былі ўскладзены кветкі. А вечарам у нядзелю на Паўднёвым Захадзе, як і ў іншых раёнах Мінска, прагучаў святочны феерверк. І хоць саміх ветэранаў з-за позняга часу было не вельмі шмат, у тых з іх, хто прыйшоў, быў такі ж святочны настрой, як і ў моладзі і падлеткаў, што ў асноўным сабраліся тут.

Павел МЯГКОЎ.

СУМНАЯ РАДАСЦЬ

У гэтыя святочныя дні ў Мінску можна было ўбачыць і пачуць шмат цікавага: і фігуры вышэйшага пілатажу, і мотакрос ва Уруччы, і скачкі парашутыстаў на праспекце Машэрава, і асабістыя віншаванні мэра горада Герасіменкі, і бадзёрую музыку і танцы паўсюль.

Чэргі жадаючых асвяжыцца марожаным і "Пепсі", пракаціцца на водным "трамвайчыку" па Свіслачы і на "кукушцы"-паравозіку ў парку Горкага...

Але мне асабіста чамусьці святкавалася не вельмі весела. Магчыма, у прадчуванні несвяточных перспектыў: на ростанях не да вяселля. Тое, што ніводзін мой дзядуля не дачакаўся гэтага свята, таксама накладвала пэўны адбітак. Дзякуй ім усім, хто аддаў сваё жыццё за Перамогу! Ды толькі вось ці ўсе мы вартыя яе? З болем даведалася, што прадстаўнікоў ад БНФ, у ліку якіх быў і Васіль Быкаў, не пусцілі ўскласці кветкі да помніка Перамогі. Крыўдна...

Наталля ПЛЫТКЕВІЧ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-ай стар.)

З трыбуны ўрачыстага сходу прагучалі сардэчныя словы віншаванняў беларускаму народу ў сувязі з паўвекавым юбілеем вызвалення ад фашысцкай чумы, што выказалі кіраўнікі дэлегацый. Прэм'ер-міністр урада Расіі Віктар Чарнамырдзін зачытаў спецыяльнае пасланне прэзідэнта Расійскай Федэрацыі Барыса Ельцына, у якім змяшчаюцца найлепшыя пажаданні народу нашай рэспублікі, выказана ўпэўненасць, што традыцыйныя дружба і брацтва, што спакон веку аб'ядноўвалі Расію і Беларусь, не толькі захаваюцца, але і будуць умацоўвацца.

Кіраўнікі дэлегацый уручылі беларусам свае нацыянальныя сувеніры і памятныя падарункі, якія былі з удзячнасцю прыняты сходам.

У заключэнне ўрачыстасці адбыўся вялікі святочны канцэрт вядучых майстроў і мастацкіх калектываў рэспублікі.

У той жа дзень ва ўсіх раёнах Мінска, гарадах і вёсках рэспублікі адбыліся святочныя мерапрыемствы з народнымі гуляннямі, канцэртамі на плошчах, у скверах і парках, ушанаваннем ветэранаў-вызваліцеляў.

Быццам усе кветкі свету падарылі сонечнай раніцай 3 ліпеня мінчане і шматлікія госці беларускай сталіцы сівым ветэранам, якія роўна паўстагоддзя назад вызвалілі Мінск і ўсю Беларусь ад фашысцкіх захопнікаў.

Галоўнай падзеяй стала ўрачыстае шэсце старых салдат, афіцэраў, генералаў, былых партызан і падпольшчыкаў па праспекце Францыска Скарыны ад плошчы Незалежнасці да плошчы Перамогі, у час якога іх сардэчна віталі тысячы мінчан. Уздоўж усяго праспекта ігралі духавыя аркестры, спявалі, танцавалі хлопцы і дзяўчаты ў яркіх нацыянальных касцюмах. На падыходзе да плошчы Перамогі калоны ветэранаў прайшлі праз сімвалічныя трыумфальныя вехі – па колькасці гадоў вайны – ад 1941 да 1945 года.

Пад сумную мелодыю ваеннага аркестра да падножжа велічнага помніка воінам Чырвонай Арміі, партызанам і падпольшчыкам, якія загінулі смерцю храбрых у баях з гітлераўцамі, апускаюцца вянкі і кветкі ад дэлегацый Вярхоўнага Савета рэспублікі на чале з яго Старшынёй Мечаславам Грыбам, Савета Міністраў Беларусі на чале з Вячаславам Кебічам, Рэспубліканскага савета ветэранаў, воінаў нацыянальнай беларускай арміі. Павісае над плошчай мінута маўчання, якую парушае толькі гучанне метранома. Аддаючы воінскія ўшанаванні героям, па пляцоўцы цырыманіялаў ля Вечнага агню чаканіць крок рота ганаровай варты воінаў Мінскага гарнізона.

У гэты ж дзень перад адлётам на радзіму вянкі да абеліска на плошчы Перамогі ўсклалі ўрадавыя дэлегацыі Расіі на чале з Віктарам Чарнамырдзіным, іншых рэспублік садружнасці, замежных краін, якія наведалі Беларусь у сувязі з юбілеем.

Гірлянды, вянкі і кветкі былі таксама ўскладзены да Кургана Славы ля Маскоўскай шашы, на мемарыяльным комплексе "Хатынь", да стэлы "Мінск – горад-герой". Мечаслаў Грыб і члены Прэзідыума Вярхоўнага Савета рэспублікі наведалі могілкі ля Маскоўскай шашы і ўсклалі вянкі на магілы Пятра Міронавіча Машэрава, Сяргея Восіпавіча Прытыцкага, Ціхана Якаўлевіча Кісялёва, Васіля Іванавіча Казлова і іншых пахаваных тут былых кіраўнікоў рэспублікі.

Кветкамі і вянкамі былі прыбраны ў гэты дзень воінскія могілкі, брацкія магілы, помнікі і абеліскі па ўсёй тэрыторыі Беларусі

Фота Сяргея БРУШКО.

МІЛАСЭРНАСЦЬ

Наркоз дае Германія

□ **Вольга ШАЎКО, "ЧЗ"**

Летась на старонках нашай газеты распавядалася аб праблемах Рэспубліканскага цэнтра мікранейрахірургіі. Нягледзячы на тое, канстатавалі мы тады, што медыцынскі персанал клінікі па ўзроўню сваёй кваліфікаванасці гатовы да лячэння ўсяго арсенала нейрахірургічных паталогій, усё ж сёння талент гэтага калектыву не можа раскрыцца поўнасцю. Айчынныя медыкі працуюць у тых рамках, куды заціснула іх наша кволая эканоміка. Клініцы не хапае многага: выходзяць са строю старыя электраножы, адсутнічае іншы медінструментарый, нейраанестэзіёлагі працуюць без апаратуры, што сочыць за станам хворага. Галоўны апарат для здымкаў сасудаў галаўнога мозга — ангіёграф увогуле варты быць музейным экспанатам.

Дзяржаўная медыцына, якая сёння жывіцца з бюджэту, не ў стане дапамагчы нейрахірургам. Неакрэсленыя абяцанні арганізатараў аховы здароўя рэспублікі наконт таго, што вось-вось сучасны замежны ангіёграф паступіць у клініку, дагэтуль вісяць у паветры. А гэта значыць, што многія хворыя так і застаюцца без глыбокага медыцынскага даследавання і адпаведна без дакладнага дыягназу. Для асабліва цяжкіх — сітуацыя, да смецці падобная.

На беды нашых нейрахірургаў адгукнулася замежжа. Кіраўнік дабрачыннай арганізацыі "Дзеці ў бядзе" фраў Гертруда Весэль на працягу апошняга часу "шэфствуе" над беларускай клінікай. Менавіта па лініі гэтага таварыства сюды паступілі аперацыйныя сталы, функцыянальныя ложкі, аўтаматычныя кропельніцы, медпрэпараты, іншая гуманітарная дапамога.

А днямі ў Рэспубліканскі цэнтр мікранейрахірургіі з Германіі прыбыў звышсучасны наркозны апарат. Нейраанестэзіёлаг Іосіф Столкац, бадай, больш за ўсіх чакаў паступлення гэтай цуд-медтэхнікі. Яму ўжо вядома, што значыць на працягу чатырох-пяці гадзін, калі ідзе аперацыя, трымаць руку на пульсе пацыента, каб адчуць найменшыя адхіленні ў функцыях яго арганізма. Цяпер жа кантраляваць стан хворага будзе апарат, адчувальнасць якога значна большая, чым пальцы анестэзіёлага. А гэта дасць магчымасць не толькі хутка і правільна зрэагаваць на самыя малыя парушэнні ў арганізме чалавека, але і прадастаўляе шанц для грунтоўнага навуковага аналізу ў галіне нейраанестэзіялогіі.

Нямецкі наркозны апарат знімае кардыяграму, адначасова рэгіструе частату пульсу і насычэнне арганізма кіслародам, рэгулюе канцэнтрацыю падачы наркатычных рэчываў у арганізм, паказвае канцэнтрацыю вуглекіслаты ў паветры, якое выдыхаецца. Апошняе дае магчымасць хутка дыягнаставаць і пазбегнуць цяжкіх ускладненняў, што часта ўзнікаюць пры аперацыях на мозгу.

Карацей, наркозны апарат з Германіі — мара спецыялістаў нейрахірургічнага профілю, стаў явай дзякуючы замежным сябрам.

...А ангіёграф, абяцаны ўласнай дзяржавай, усё ў шляху, усё ў дарозе.

Сто артыкулаў

НА ЯКОЙ МОВЕ

□ **Валянціна ГРЫГОР'ЕВА, кандыдат гістарычных навук**

"Усюды, па ўсім свеце, дзе толькі тлумачаць людзям Хрыстову навуку, — робяць гэта на той мове, на якой гэтыя людзі гавораць і якую разумеюць.

...Адна толькі Беларусь выпадае з-пад сусветнага права і сыны яе мусяць у касцёле замест Бога хваліць — прыглядацца і дзівіцца, як ксёндз па-польску трашчыць навуку" — так пісаў у 1919 г. у адным з нумароў каталіцкай штотыднёвай газеты "Крыніца" ксёндз М.Краскоўскі. Як бачым, і зараз, у канцы XX стагоддзя, так як і ў яго пачатку, у рэлігійным жыцці Беларусі застаецца вострай і актуальнай усё тая ж праблема — ужыванне ў касцёле беларускай мовы.

Так, моўнае пытанне ў жыцці каталіцкага касцёла Беларусі не новае. Але ці заўсёды гаворка ішла аб роднай мове беларусаў? Звернемся да XIX стагоддзя. Час гэты характарызаваўся барацьбой паміж польскай і рускай плынямі. Яна то затухала, то зноў абвастралася. Яшчэ ў 30-я гады рабіліся пэўныя захады, каб руская мова заняла належнае месца ў жыцці католікаў. У 1832 г. быў выдадзены імператарскі загад чыніць набажэнства за "найяснейшы дом" на мясцовай мове большасці насельніцтва. Вядома ж, для беларускіх губерняў мелася на ўвазе руская мова. У 1833 г. — новы загад: навучаць выхаванцаў каталіцкіх духоўных семінарый прамаўляць казанні на рускай мове. Кафедры польскай мовы былі скасаваны. Гэтыя і іншыя загады ў тыя гады заставаліся ў асноўным на паперы. Улады асабліва не шчыравалі над іх выкананнем. Католікам жа яны наогул былі не па душы.

Але пасля таго, як было падаўлена паўстанне 1863—1864 гг., палітыка рэзка мяняецца. У мэтах паслаблення ўплыву каталіцкіх святароў на беларускі народ быў распрацаваны план пад назвай "распалячванне касцёла". Сутнасць яго заключалася ў наступным: увесці ў каталіцкіх касцёлах беларускіх губерняў рускую мову замест польскай у дадатковае набажэнства і казанні.

У расійскім грамадстве разгарэліся спрэчкі: дазволіць беларусам і надалей карыстацца ў касцёле польскай мовай ці ўвесці туды мову расійскую. Аб мове беларускай гаворкі на той час не было. Прыхільнікі абедзвюх канцэпцый імкнуліся абгрунтаваць свой пункт погляду. Тыя, хто лічыў, што касцёл павінен заставацца польскамоўным, сярод іх М.Каяловіч, І.Аксакаў (праўда, апошні ў далейшым змяніў свае погляды), гаварылі: увядзенне ў касцёл рускай мовы механічна паставіць у раўнапраўнае становішча каталіцтва і палякаў з праваслаўнымі. А гэта ніяк не будзе служыць на карысць праваслаўю і русізму. Прыхільнікі распалячвання касцёла (М.Каткоў, П.Бацюшкаў і інш.) сцвярджалі адваротнае: беларусы — гэта тыя ж рускія, іх трэба абараніць ад паланізацыі і паступова русіфікаваць, каб у хуткім часе схіліць у праваслаўе.

Што да беларусаў, дзеля каго ўсё гэта нібыта рабілася, то аб гэтым вельмі трапна сказаў у свой час ксёндз Адам Станкевіч у кнізе "Родная мова ў святынях": Для народу было ўсё роўна: чужая мова польская, чужая і расійская, але да польскай ён ужо быў прывыкшы, ды і ўсё ўціснанае, крыўджанае, як заўсёды бывае, многа ў сабе мае маральнай сілы і красы".

У 1867 г. у рымска-каталіцкую духоўную калегію быў накіраваны ўрадавы зварот з просьбай выказацца па пытанні ўвядзення ў касцёл рускай мовы. 7 чэрвеня 1868 г. Міністэрства ўнутраных спраў атрымала адказ. Меркаванні калегіі заключаліся ў наступным: малітва за цара на рускай мове ўчыняцца не можа, а павінна адпраўляцца па-латыні ці па-польску па той прычыне, што ў рымска-каталіцкае веравызнанне жыхароў так званых у той час заходнерускіх губерняў у якасці агульнанародных моў дапушчаны папам мовы польская, літоўская і латышская. Паколькі руская мова да гэтага часу ніколі не выкарыстоўвалася ў рымска-каталіцкай царкве, то і надалей дапускаць яе туды нельга без спецыяльнага адабрэння папы.

У друку разгарнулася крытыка, сутнасць якой зводзілася да наступнага: адказ гэты фальсіфікаваў гістарычныя факты і не грунтаваўся на дакументах. Аналіз папскіх бул і мясцовых саборных пастаноў, — сцвярджалі апаненты, — паказвае іншае: руская мова выкарыстоўвалася ў самім Рыме яшчэ ў 1595 г., а пастановы мясцовых сабораў (1604, 1607, 1613, 1628, 1744 гг), зацверджаныя папам, абавязвалі рымска-каталіцкае духавенства заходніх губерняў прамаўляць казанні і адпраўляць дадатковае набажэнства на "lingva vulgari nativa populi u vernacula", г.зн, на мове народнай, прыроднай для парафіян і просталюдзінаў. А паколькі для расійскага грамадства было "бясспрэчным" і "відавочным", што такой мовай для беларусаў з'яўляецца руская і ніякая іншая, дык і барацьба павінна была весціся за "аднаўленне ў беларускіх касцёлах рускай мовы".

Погляды саміх каталіцкіх святароў беларускіх касцёлаў былі рознымі. Большасць з іх, як і парафіян, падтрымлівала "польскі дух" сярод вернікаў. Некаторыя схіляліся ў расійскі бок, спадзеючыся атрымаць пэўныя прывілеі ад улад. Але былі і такія, беларусы па паходжанню, хто і на той час памятаў пра родную мову. Так, у 1866 г. група ксяндзоў з Магілёўшчыны і Віцебшчыны, спасылаючыся на тое, што ў многіх касцёлах, дзе вернікамі з'яўляюцца беларусы, казанні прамаўляліся на беларускай мове, звярнуліся з просьбай дазволіць ім ператлумачэнне павучэнняў Філіпецкага і Бялабржэцкага на беларускую мову. Просьба была адхілена. Епіскап Мінскі і Бабруйскі Міхаіл заўважыў у сувязі з гэтым, што яшчэ з панскіх часоў у беларускую мову закралася шмат польскіх слоў і выразаў і таму няма ўпэўненасці, што ксяндзы будуць размаўляць па-беларуску, а не падтрымліваць польскую мову ў касцёле: "Для гэтага, — адзначаў ён у пісьме да обер-пракурора Свяцейшага Сінода, — я маю гістарычную падставу, а іменна езуітаў. Яны, пасяліўшыся тут, спачатку вывучалі простанародную мову і на ёй спакушалі праваслаўных".

Ксёндз Сянчыкоўскі 4 ліпеня 1869 г. падае Мінскаму епархіяльнаму рымска-каталіцкаму епіскапу Вайткевічу рапарт, у якім упершыню адкрыта заяўляе аб сваім цвёрдым намеры распалячыць рымска-каталіцкі касцёл Беларусі шляхам увядзення туды рускай мовы.

Сянчыкоўскі ненамнога апярэдзіў урадавае распараджэнне: 25 снежня 1869 г. выйшаў "высачайшы дазвол" карыстацца ў касцёле рускай мовай. Гістарычныя дакументы сведчаць: механізм увядзення рускай мовы ў касцёл быў прымусовы. Кіраўніцтву рымска-каталіцкіх епархій былі накіраваны лісты з грыфам "сакрэтна". У іх прадпісвалася давесці пад распіску, праз візітатараў змест царскага ўказа да кожнага прыхода. Разам з гэтым дакументам, а таксама распіскамі ксяндзоў аб тым, што яны азнаёміліся з указам, у гістарычным архіве Літвы захаваўся і спіс. Ён сведчыць, што ў Віленскай епархіі, якая ахоплівала Віленскую і Гродзенскую губерні, меркавалася ўвесці рускую мову ва ўсіх прыходах, за выключэннем тых, дзе мясцовыя жыхары гаварылі па-літоўску.

З выхадам царскага ўказа аб увядзенні ў касцёл рускай мовы Сянчыкоўскаму і яго прыхільнікам дзейнічаць стала лягчэй. Праўда, трэба адзначыць, што ксёндз Сянчыкоўскі быў незадаволены зместам указа, лічачы, што гэта "паў-мера", якая дасць ксяндзам "пралазу", якую яны выкарыстаюць у сваіх мэтах. А заключалася яна ў тым, што, згодна з указам, руская мова павінна была ўводзіцца ў тых прыходах, каталіцкае насельніцтва якіх лічыла сваёй роднай мовай "мову рускую, у тым ці іншым дыялекце". У архівах жа Мінска, Вільні, С.-Пецярбурга захавалася шмат дакументаў таго часу — калектыўных прашэнняў прыхаджан-католікаў, у якіх яны сцвярджалі, што іх роднай мовай з'яўляецца польская і што яны не могуць "выказваць свае пачуцці ў малітвах на рускай мове, на якой змест становіцца... вельмі цяжкім і нават незразумелым". Даследаванні паказваюць, што такія прашэнні пісаліся не без удзелу ксяндзоў, але не трэба адмахвацца і ад рэлігійных пачуццяў, настрою каталіцкага насельніцтва. На Сянчыкоўскага сыпаліся ўзнагароды і службовыя павышэнні. У той жа час расла нянавісць каталіцкіх вернікаў, падаграваемая ксяндзамі, што варожа ставіліся да нававядзення.

14 лютага 1870 г. Сянчыкоўскі становіцца ваенным капеланам па Мінскай губерні і накіроўваецца для споведзі і св.прычасця вайскоўцаў рымска-каталіцкага веравызнання. У Барысаве ён сустракае першае сур'ёзнае процідзеянне: настаяцель мясцовага касцёла не пусціў яго ў касцёл. Справа скончылася тым, што барысаўскі настаяцель быў адхілены і адпраўлены ў манастыр, а яго месца заняў Сянчыкоўскі. Гэты выпадак вымусіў каталіцкіх святароў спыніць адкрытае супрацьўленне. А Сянчыкоўскі працягваў дзейнічаць. У Мінску пры касцёле Св.Тройцы ён адкрывае вучылішча арганістаў. На яго будаўніцтва Міністэрства ўнутраных спраў выдаткавала 21.953 рублі. У вучылішчы 30 сялянскіх хлопчыкаў каталіцкага веравызнання асвойвалі агульнаадукацыйныя навукі на рускай мове, латыні і музыку.

Дзейнасць Сянчыкоўскага і яго прыхільнікаў прынесла свае вынікі: ужо на пачатку 70-х гадоў з 52 касцёлаў Мінскай губерні ў 32 гучала руская мова. Праўда, доўга яна там не затрымалася. Як і ўсё прымусовае, гэтая акцыя таксама мела часовы поспех. Немалую ролю тут адыгралі і ксяндзы, што варожа ставіліся да Сянчыкоўскага і праваслаўя. Ужо на пачатку 80-х гадоў большая частка ксяндзоў адмовілася

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

Мы — наперадзе... з канца

"Цікава, у якіх краінах СНД зараз найменшы і найбольшы ўзровень інфляцыі?"
А.БУЛЫЧОЎ, г. Брэст".

Як сведчыць статыстыка, узровень інфляцыі ў Расіі, на Украіне, у Малдове і Кіргізіі на працягу двух апошніх месяцаў не перавышаў 10 працэнтаў. Найменшы рост рознічных цэн у красавіку ў параўнанні з сакавіком адзначаўся ў Малдове (2,7 працэнта), Кіргізіі (4,1 працэнта), Украіне (6 працэнтаў) і ў Расіі (6,3 працэнта). У Таджыкістане з-за недахопу наяўнасці ў красавіку цэны нават знізіліся на 1,3 працэнта. Самыя ж высокія тэмпы росту цэн зарэгістраваны ў Арменіі — 45,5 працэнта, затым ідуць Беларусь і Казахстан (больш як 26 працэнтаў).

Супраць ртуці — марганец

"Нядаўна разбіла тэрмометр, ртуць усю сабраць не змагла. У мяне ёсць маленькія дзеці і вельмі непакоюся, каб гэта не нашкодзіла іх здароўю. Раскажыце, наколькі гэта небяспечна і як збавіцца ад ртутных пароў.
С.КАЛЕНІК, г.Мінск."

Усялякае разліццё ртуці непажадана, бо пары яе выклікае атручванне арганізма, паражае цэнтральную нервовую сістэму, агульнае адчуванне робіцца дрэнным. Ртуць выпараецца пры пакаёвай тэмпературы, у ацяпляльны сезон гэта адбываецца хутчэй. Калі ў кватэры разбіўся тэрмометр і вы адразу сабралі ўсю ртуць, то небяспекі практычна ніякай няма. "Практычна" з той прычыны, што ніхто не можа гарантаваць, што які-небудзь маленькі шарык не закаціўся пад плінтус ці батарэю. Таму на ўсялякі выпадак трэба апрацаваць пакой растворам марганцу.

Больш сур'ёзна, калі разбіўся не адзін тэрмометр, а прыбор з ртутным напаўненнем, які ваша дзіця прынесла з бліжэйшай звалкі. У гэтым выпадку неабходна звярнуцца ў мясцовую станцыю санэпідэмнагляду, спецыялісты правядуць аналіз на ўтрыманне пары ртуці ў памяшканні і дапамогуць вам пазбавіцца ад яе.

Да шлюбу ў белай сукенцы

"Нехта гуляў на вяселлі свайго сябра і ў час застолля задумаўся, як даўно нявесты прыбіраюцца ў белае. Адкуль прыйшоў да нас гэты звычай?
А.СТУЛАЎ, г.Вілейка."

Лічыцца, што першай у 1558 годзе апранула белую сукенку шатландская каралева Марыя Сцюарт. Здарылася гэта ў дзень яе шлюбу. Раней было прынята, каб маладыя ішлі да шлюбу ў чырвоных сукенках. Ну, а ў нас гэты звычай укараніўся значна пазней — у перыяд рэформаў Пятра І.

ЧАРНОБЫЛЬ — НАШ БОЛЬ

Вёска Халочча Чачэрскага раёна — адна з тых, што падлягае поўнаму знішчэнню. І справа тут не толькі ў значным радыяцыйным забруджванні. Размешчана яна ўздоўж ажыўленай аўтамабільнай магістралі Адэса—Санкт–Пецярбург. А паколькі нашы трасы ў большасці нядобраўпарадкаваныя, ды і начлег у гасцініцах дарагі, спыняюцца аўтатурысты ў пустых прыдарожных дамах. І часам з–за неасцярожнасці з агнём застаюцца ад хат адны толькі коміны. Ды яшчэ дапякаюць гора–"бізнесмены", гатовыя зрабіць грошы на чым папала. Яны разбіраюць забруджаныя радыенуклідамі дамы і прадаюць іх як будаўнічы матэрыял, а то і проста як дровы. І чым глыбей на Украіну, тым хутчэй "адрываюць з рукамі" гэты небяспечны тавар людзі, якія нічога не падазраюць.

Вось таму і вырашана закопваць у катлаван дом, які выпраменьвае радыяцыю. А работнікі гомельскага дзяржаўнага спецыялізаванага прадпрыемства "Палессе" робяць гэта добрасумленна. І на месцы многіх хат цяпер расце трава.

Сумна бачыць гэта нямногім старым, якія засталіся ў вёсцы. А што зробіш?

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН, БЕЛІНФАРМ.
Фота аўтара.

Дзяржаўная праграма Хаўбок

Таццяна Іванаўна Хаўбок працуе намеснікам дырэктара Крычаўскага прафесійна-тэхнічнага вучылішча № 112 па вучэбна-вытворчай рабоце. Ужо 21 год існуе гэта вучылішча, і столькі ж працуе тут Таццяна Іванаўна. У Крычаве добра ведаюць гэту здольную вартую не толькі на трапнае слова, але і на сапраўдную шчырасць, дабрыню жанчыну. А з 1988 года Таццяна Іванаўна пачынае ажыццяўляць сваю дзяржаўную праграму па аздараўленню. Чытач заўважыў, што дзяржаўную я пішу не ў двукоссі. Гэта таму, што аздараўленне людзей — сапраўды дзяржаўная праграма. І Таццяна Іванаўна ажыццяўляе яе толькі ўласнымі сіламі, без усялякага дзяржаўнага фінансавання, а як модна было гаварыць раней, на чыстым уласным энтузіязме. Што, пагадзіцеся, у цяперашнія часы даволі рэдка сустракаецца. Таму і хочацца расказаць больш падрабязна.

Як ужо гаварылася, усё пачалося ў 1988 годзе. Тады, праўда, менш было праблем з тым, каб вывезці дзіця на аздараўленне за межы радыяцыйнай пасткі, якой стала наша родная Беларусь пасля развалу Саюза. Толькі і ў той час не кожнаму было па кішэні адправіцца на адпачынак на Поўдзень.

Тады і наладзіла Таццяна Іванаўна асабістыя кантакты з дырэкцыяй піянерлагера "Альбатрос", што ў Краснадарскім краі. Дарэчы, цяпер гэта дзіцячая здраўніца. Тады і падпісалі першы дагавор, у адпаведнасці з якім абслуговы персанал лагера папаўняецца за кошт жадаючых з Крычава, а за гэта, за сімвалічную плату апошнім выдзяляюцца дзіцячыя пуцёўкі.

"На працягу трох летніх месяцаў, пачынаючы з 1988-га, мы абслугоўвалі кухню, былі прыбіральшчыцамі, грузчыкамі, — расказвае Таццяна Іванаўна. — А з 1990-га я прывожу на практыку студэнтаў Магілёўскага педінстытута, былі ў "Альбатросе" і навучэнцы Магілёўскага ды Горацкага педвучылішчаў. Тут адначасова і практыка, і магчымасць адпачыць на Поўдні. Трэба ж неяк і нашу моладзь аздараўляць. Падбіраць студэнтаў у Магілёўскім педінстытуце цяпер дапамагаюць выкладчыца Наталля Яўгенаўна Сярмяжка і яе муж Рыгор Уладзіміравіч Чыбісаў.

Як расказала мая суразмоўніца, спачатку кіраўніцтва лагера выдзяляла для жадаючых папрацаваць беларусаў па 27 рабочых месцаў і столькі ж дзіцячых пуцёвак — на кожную з трох змен. А з 1990-га яшчэ запрашалі і па 40 важатых. Сёлета ж і льготныя пуцёўкі былі б не па кішэні беларусам (10 працэнтаў ад вартасці — гэта 150 тысяч расійскіх рублёў), таму кіраўніцтва лагера вырашыла выдзеліць для тых беларусаў, хто жадае папрацаваць у лагеры, дакладней, для іх дзяцей бясплатныя пуцёўкі. Праўда, сёлета іх будзе менш, чым звычайна. На кожную змену далі толькі па 17 рабочых месцаў і па 9 дзіцячых пуцёвак. Хоць гэта і ўляцела кіраўніцтву лагера ў капеечку — давялося плаціць падатак за найманне замежнай рабочай сілы... Толькі на гэта не пашкадавалі 15 мільёнаў расійскіх рублёў.

Чаму? А проста ведаюць, што гэтыя выдаткі акупяцца. Справа ў тым, што як толькі тут пачалі працаваць беларусы, у органаў санітарнага кантролю ніякіх пытанняў ужо не ўзнікае. Ну, і, вядома, расіяне разумеюць, што трэба дапамагаць беларусам, якія трапілі ў бяду ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

Вось так ажыццяўляе сваю дзяржаўную праграму аздараўлення Таццяна Іванаўна Хаўбок. Прычым, не лічачыся з тым, што даводзіцца плаціць з уласнай кішэні за цяпер ужо міжнародныя тэлефонныя перагаворы, што даводзіцца ахвяраваць свой вольны час, каб выстаяць чаргу ў чыгуначнай касе папярэдняга продажу білетаў. Зрэшты, 24 мая першая група паехала ўжо ў Расію. Гэта 30 студэнтаў з Магілёва ды 19 з Крычава, з якіх 9 дзяцей.

У Краснадарскім краі пабывалі многія настаўнікі, медыцынскія работнікі, выкладчыкі двух гарадскіх вучылішчаў, ну і, вядома, іх дзеці. Кажуць, пасля адпачынку на Поўдні дзеці не хварэюць цэлы год. Ды і дарослыя сцвярджаюць, што адступаюць многія, нават хранічныя, захворванні. А ў Крычаве дзеці пасля Чарнобыля хварэюць усё часцей ды часцей. Як патрэбна вывозіць іх на аздараўленне! Пабольш бы такіх людзей, як Таццяна Іванаўна, бо на дзяржаву разлічваць не даводзіцца. У яе хапае сродкаў на перадвыбарную кампанію, а на дзяцей — не.

— Можна ж і наш вопыт скарыстаць, — сказала ў канцы гутаркі Таццяна Іванаўна Хаўбок. — Колькі вакол таго ж "Альбатроса" лагераў аздараўлення і адпачынку! Прычым, даводзілася размаўляць з іншымі дырэктарамі, дык тыя з задавальненнем узялі б беларусаў на работу...

Ну, вядома, дзяржаўная праграма Таццяны Іванаўны Хаўбок не вырашае ўсіх праблем аздараўлення. Бо не кожны бацька, адпрацаваўшы цэлы год, можа яшчэ адстаяць змену ў піянерлагеры, толькі каб яго дзіця адпачыла. Але ж для небагатых работнікаў народнай асветы, якім заўсёды не хапала пуцёвак на Поўдзень у летні сезон, ды і ў медыцынскіх, і іншых работнікаў гэта сёння, бадай, адзінае выйсце.

Уладзімір ДАЛЕЦКІ.

АДАМ І ЕВА

Пра тых, хто будзе пасля нас

Аказваецца, вечная праблема бацькоў і дзяцей, якую беспаспяхова спрабуе вырашыць не адно пакаленне, бярэ пачатак з таго перыяду, калі бацькі яшчэ толькі чакаюць з'яўлення на свет будучага дзіцяці. У гэтыя месяцы і пачынаюцца іх узаемаадносіны, якія накладваюць адбітак на ўвесь далейшы жыццёвы шлях чалавека.

У наш час праблемай псіхалагічнай сувязі будучай маці з плодам займаецца асобны раздзел псіхатэрапіі. З адным з такіх спецыялістаў — урачом–гінеколагам Мікалаем ХВАШЧЫНСКІМ размаўляе наш карэспандэнт.

- Як здарылася, што вы, па адукацыі акушэр-гінеколаг, пачалі займацца праблемай, якую хутчэй можна аднесці да галіны псіхатэрапіі? Звычайна візіт цяжарнай жанчыны ў кансультацыю абмяжоўваецца кантролем за станам яе здароўя, вагі, крывянога ціску, аналізаў і г.д. Ну, яшчэ «лікбез» або школа маладых маці. А тут такая тонкая матэрыя, як кантакт жанчыны з плодам...

— Зачацце, развіццё і нараджэнне дзіцяці — таямніца не для спасціжэння. Але самы загадкавы перыяд, калі немаўля яшчэ не з'явілася на свет. Яно не нарадзілася, але ўжо існуе. Маці і плод знаходзяцца ў самым цесным кантакце — не толькі фізіялагічным, але і псіхалагічным з моманту апладнення. Ужо ад таго, жаданае дзіця ці не, як аб ім думаюць, як чакаюць, залежыць, якім яно будзе ў жыцці. Усё пазітыўнае, як і ўсё негатыўнае, не знікае бясследна.

Дапамагчы будучай маці стварыць для сябе і дзіцяці аптымальныя ўмовы — вось галоўная мэта псіхалогіі цяжарнасці.

— Як жа ёй можна дапамагчы?

— На жаль, большасць людзей звяртаецца да ўрача толькі тады, калі іх нешта ўсур'ёз пачынае турбаваць. Гэта датычыць і цяжарных жанчын. На самай жа справе цяжарнасць — не зусім звычайны для арганізма стан, і дапамогі ў гэты час патрабуе кожная жанчына.

Нават калі цяжарнасць працякае гладка, у жанчыны могуць узнікаць зразумелыя сумненні, трывогі, страхі. А гэта трымае яе ў напружанні, перашкаджае расслабіцца і ў выніку адмоўна ўплывае на здароўе будучага дзіцяці.

Як вярнуць сабе душэўную раўнавагу, упэўненасць, добры настрой? Псіхатэрапеўтычныя метады, падыходзячыя для гэтай сітуацыі, — эрыксанаўскі гіпноз і гештальттэрапія. Менавіта іх удалося асвоіць мне пад час вучобы ў Маскоўскай псіхатэрапеўтычнай асацыяцыі.

— Звычайна людзі з недаверам адносяцца да нетрадыцыйнага лячэння. Большасць прытрымліваецца думкі, што псіхалагічная дапамога патрэбна хворым, непаўнацэнным, а звычайны нармальны чалавек не павінен карыстацца паслугамі ўрача-псіхатэрапеўта. З другога боку, у наш час з'явілася безліч розных гіпнатызёраў і экстрасенсаў, якія прыносяць больш шкоды, чым карысці здароўю. І гэта таксама падрывае давер.

— На жаль, вы маеце рацыю. На самай жа справе псіхатэрапеўт часам патрэбны самым здаровым людзям, каб дапамагчы разабрацца ў праблемах, знайсці выйсце са складанай жыццёвай сітуацыі.

Што ж датычыць другой заўвагі, то ў нашым выпадку не трэба палохацца незразумелых слоў. Эрыксанаўскі гіпноз не мае нічога агульнага з тым эстрадным мастацтвам, з дапамогай якога прымушаюць людзей "збіраць грыбы" або "зрываць кветкі" на сцэне перад гледачамі. Пацыентка застаецца ў прытомнасці, валодае сабой на працягу ўсяго сеанса і можа спыніць яго ў любы момант па ўласнаму жаданню. Урач толькі дапамагае ёй расслабіцца, вярнуць аптымізм. Адбываецца гэта шляхам сумеснага ўзнаўлення ў памяці прыемных падзей і паўторнага іх перажывання, дзякуючы чаму псіхіка чалавека атрымлівае зарад станоўчых эмоцый. Вяртаюцца добры настрой, жыццёвыя сілы, надзеі.

Мая практыка яшчэ не вельмі багатая, але і ў ёй ужо былі выпадкі, калі эрыксанаўскі гіпноз і гештальттэрапія прыносілі карысць тады, калі не магла дапамагчы традыцыйная медыцына. Напрыклад, так здарылася з цяжарнай жанчынай, якая скардзілася на сверб скуры па ўсім целе. З размовы высветлілася, што яна ўвесь час знаходзіцца ў напружанні і адчувае сваю скуру як панцыр, які скоўвае цела і перашкаджае ёй. Шляхам "адраджэння" ў памяці прыемных эмоцый, звязаных са скурай (такіх, як купанне ў моры, загаранне і т.п.), удалося дапамагчы пацыентцы.

Прыкладна такім жа чынам лечацца таксікозы, пагрозы выкідышаў, іншыя ўскладненні. Спалучэнне псіхатэрапіі з традыцыйнымі метадамі лячэння дае звычайна добрыя вынікі.

Асобны раздзел — падрыхтоўка жанчыны да родаў. Навучыць яе правільна паводзіць сябе пад час гэтай падзеі — значыць, прадухіліць магчымасць многіх нечаканых ускладненняў.

Карацей кажучы, калі будучыя бацькі адказна ставяцца да нараджэння патомкаў, яны павінны не спадзявацца на шчаслівы выпадак, а карыстацца ўсімі магчымасцямі, усімі дасягненнямі навукі, каб зрабіць гэту падзею сапраўды шчаслівай.

Гутарыла
Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

ЧЗ

Ахвяры СНІДу

Згодна са справаздачай Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, колькасць хворых на СНІД павялічваецца — цяпер такіх 4 мільёны чалавек.

Да канца гэтага стагоддзя, паводле падлікаў экспертаў, носьбітамі страшнай хваробы стануць ад 30 да 40 мільёнаў чалавек.

"Альфе" – жыць!

Палата прадстаўнікоў ЗША пагадзілася з прапановай аб працягу работы на касмічнай станцыі "Альфа".

Палата адхіліла папраўку НАСА, згодна з якой станцыю трэба знішчыць і знайсці 2,1 мільярда даляраў на развіццё іншых касмічных праграм.

"Рэкордны" леў

Толькі за першы вечар дэманстрацыі мультфільма "Кароль львоў" у ЗША было сабрана каля 40 мільёнаў даляраў.

Гэта трэці вынік у гісторыі кінематографа. Трэба адзначыць, што больш чым палову гледачоў склалі дзеці, якія аплачвалі 50 працэнтаў кошту білетаў.

Пасля "Плэйбоя" – "Пацалунак павука"

Ванэса Вільямс, экс–міс Амерыка, як вядома, страціла свой тытул пасля таго, як пазіравала для часопіса "Плэйбой".

І вось яна зноў у цэнтры ўвагі. Былая міс здымаецца ў ролі Аўроры ў вядомым серыяле "Пацалунак павука".

Фэнаў трэба любіць

Куміры брытанскіх падлеткаў — музыканты з групы "Тэйк Зэт" — адмовіліся ад 150000 даляраў за 5 гадзін работы на сцэне.

Адміністрацыя аднаго з курортаў Англіі запрасіла музыкантаў выступіць на адкрыцці новага атракцыёна. Музыканты адмовіліся ад выступлення таму, што для гледачоў не былі абсталяваны месцы. Як заявіў адзін з іх: "Мы не хацелі падвяргаць небяспецы жыцці нашых фэнаў".

Фільмы пра Марлен

Дачка Марлен Дзітрых, Марыя Рыва, выказала жаданне, каб у фільме пра яе маці здымалася Мішэль Пфайфер.

Кінакампанія "MGM" плануе пачаць здымкі фільма, заснаванага на кнізе Рывы, у студзені. Рыва заявіла: "Не варта шукаць актрысу, падобную на Дзітрых. Я думаю, што Пфайфер справіцца з роллю".

Як верыць ювелірам?

Зорка Галівуда Шаран Стоун мяркуе падаць у суд на адну амерыканскую ювелірную кампанію.

Сутнасць справы ў тым, што фірма абяцала падарыць калье коштам 400 тысяч даляраў, калі Шаран будзе насіць яго на свецкіх балях, ствараючы рэкламу ювелірам.

Стоун гэтак і рабіла, нават на прэм'еры славутага фільма "Фірма" на ёй было калье. Аднак цяпер кампанія адмаўляецца ад сваіх абяцанняў.

"Аліўкавы вянок" для Макартні

Майкл Джэксан адмяніў выхад свайго рэп–альбома, які складаецца з песень "Бітлз", каб памірыцца з Полам Макартні.

Дзве суперзоркі пасварыліся ў 1985 годзе, калі Макартні запатрабаваў 40 мільёнаў даляраў за аўтарскія правы на 200 песень групы "Бітлз".

Пасля таго, як Джэксан адмовіўся ад выхаду рэп-альбома, сябар спевака заявіў: "Гэта нібы аліўкавы вянок для Макартні".

з гісторыі Беларусі

ГАВАРЫЦЬ З БОГАМ

выкарыстоўваць рускую мову. Справа была не толькі ў польскім патрыятызме ксяндзоў, а і ў тым, што вядома нямала здарэнняў фізічнай расправы ўлад над ксяндзамі, якія абвінавачваліся ў "маскальстве". Пагаршалася і матэрыяльнае становішча гэтых святароў, бо мясцовая шляхта адмаўлялася іх падтрымліваць. Але галоўным было тое, што 11 ліпеня 1877 г. быў выдадзены дэкрэт Кангрэгацыі інквізіцыі, які катэгарычна забараняў увядзенне рускай мовы ў набажэнства. Не дапамагала і матэрыяльная падтрымка ўлад: вядома, што настаяцелям тых прыходаў, дзе набажэнства вялося на рускай мове, выдавалася дадатковае жалаванне. Напрыклад, у 1891 г. у Мінскай губерні на гэтыя мэты было выдзелена больш за 6,5 тысячы рублёў. Дадатковае жалаванне атрымалі дэкан Мінска і настаяцель Св.Троіцкага касцёла прэлат Макарэвіч, бабруйскі дэкан і настаяцель бабруйскага касцёла Аляхновіч, барысаўскі дэкан Лукашэвіч, слуцкі дэкан Урачэнскі, ігуменскі дэкан Вайчынскі, настаяцелі касцёлаў: Ігуменскага — Бертовіч, уздзенскага — Кушалеўскі, капыльскага — Герачынскі, клецкага — Юргевіч, капелан мінскага благачыннага таварыства канонік Гаўронскі і 14 арганістаў.

Уціск з боку рымска-каталіцкага кіраўніцтва на арганістаў і тых святароў, што ўжывалі рускую мову, узмацняўся. Сянчыкоўскаму забаранілі ўваход у вучылішча арганістаў і нават не дазвалялі сустракацца са сваімі былымі выхаванцамі, абвінаваціўшы яго беспадстаўна, каб запляміць у гомасексуалізме. Неўзабаве вучылішча было наогул закрыта, а выхаванцы яго не маглі знайсці сабе месца для працы. У расійскім друку таго часу адзначалася: "У Паўночна-Заходнім краі ў многіх касцёлах служылі па-руску; а зараз у выніку забойстваў ксяндзоў зусім не служаць, або з-за баязлівасці некаторых, — ды і ёсць чаго баяцца, — служаць па-польску". У выніку склалася такое становішча, што на канец 90-х гадоў з 47 парафіяльных касцёлаў Мінскай губерні 18 засталіся без настаяцеляў, у кожным другім не было вікарных. Настойлівыя просьбы парафіян-католікаў, захады Рыма, не задаволенага такім становішчам, прывялі да пагаднення паміж папам і расійскім царом, якое было заключана ў красавіку 1897 г. Сутнасць гэтага пагаднення заключалася ў наступным: назначыць з захаваннем кананічных формаў на вакантныя пасады настаяцеляў, якія б адпраўлялі набажэнства на лацінскай мове.

Што да Сянчыкоўскага, то па яго хадайніцтву ён быў пераведзены ў Бабруйск, дзе касцёл знаходзіўся ў надзейным месцы — крэпасці. Але і там ён не знайшоў спакою. Пасяліўся ў Гродна, у манастыры, потым збег у Туркестан. Свае апошнія дні ён правёў у Омску, забыты і пакінуты ўсімі — і рускімі ўладамі, і каталіцкімі святарамі. 26 кастрычніка 1907 г. ён памёр. Пахаваны канонік Сянчыкоўскі быў на... праваслаўных могілках, бо мясцовыя ксяндзы ў пахаванні адмовілі, спасылаючыся на тое, што нябожчык пры жыцці змагаўся супраць рымска-каталіцкай царквы.

Цікавасць да лёсу Сянчыкоўскага тлумачыцца той дзейнасцю, якой ён прысвяціў многія гады свайго жыцця па русіфікацыі касцёла. Сутнасць гэтай дзейнасці добра бачна з яго асабістых слоў, напісаных у 1901 г.: "Я жадаў перш за ўсё знішчыць пальшчызну, абрусіць апалячаны рускі народ у Беларусі, і, пакінуўшы заходнюю абраднасць у дагматах, аб'яднаць яго з праваслаўем". Але ўзнікае пытанне: наколькі быў шчыры ён у сваіх імкненнях. Нам вядома, што Сянчыкоўскі называў сябе беларусам, што значны ўплыў на яго аказала маці і працы рускіх гісторыкаў. Як сцвярджаў сам Сянчыкоўскі, яны пасеялі ў яго душы перакананасць, што беларус — той жа рускі. Цяжка сказаць, чаго тут больш. Праўды ці хітрай стратэгіі кар'ерыста? Пытанне гэтае хвалявала шмат каго — і прыхільнікаў, і ворагаў. Думкі выказваліся розныя, палярныя — у залежнасці ад палітычных перакананняў.

Відаць, нельга не ўлічваць тую атмасферу, у якой ён выхоўваўся і рос. Яго бацькі (тата — упраўляючы ў маёнтках Радултоўскага, маці — дачка уніяцкага святара) былі абвенчаны ва уніяцкай царкве. Калі нарадзіўся першы сын, каб дагадзіць маршалу Радултоўскаму, бацька ахрысціў яго па рымска-каталіцкаму абраду. Праз пяць гадоў, з'яўляючыся ўпраўляючым у былога уніяцкага памешчыка, ён ахрысціў другога свайго сына па грэчаскаму абраду. Малодшы сын быў ахрышчаны па рымска-каталіцкаму абраду, бо час яго нараджэння супаў са службай бацькі ў памешчыка-католіка.

Цікавую і добра зразумелую нам ацэнку дзейнасці Сянчыкоўскага даў ксёндз А.Станкевіч. Ён ацэньваў мінулыя падзеі ні з польскага, ні з рускага боку, а глядзеў на іх вачыма беларуса: "...На нашу думку, Сянчыкоўскі нацыянальнай свядомасці не меў нават у зародку. Быў гэта з нашага пункту гледжання кар'ерыст і заблудны сябелюб, які калі ўспамінаў аб неабходнасці ў касцёле мовы беларускай, і калі і сам на ёй размаўляў, дык, мяркуючы па яго супрацоўніцтву з урадам, гэта была толькі тактыка, часовы русіфікатарскі манеўр. ...Сянчыкоўскі — паслушная зброя русіфікацыі Беларусі ў руках расійскай улады. Ён у значнай меры дзіця трагедыі свайго часу".

Адмовіўшыся ад сілавога ўплыву, ці, можа, зразумеўшы немагчымасць увесці рускую мову ў касцёл, улады пакінулі польскую мову ва ўсіх навучальных установах для выкладання рыма-католікам Закона Божага. Шырока вядомы царскі ўказ ад 17 красавіка 1905 г. аб верацярпімасці крыху змяніў становішча. Уздыхнуўшы з палёгкай, Віленскі епіскап барон Роп ужо 22 красавіка выдаў распараджэнне, якім прадпісвалася "пры аднаўленні заняткаў пасля Вялікадня звярнуцца да вучняў на прыроднай мове і растлумачыць, што на падставе Высачайша дараванай міласці яны маюць права адказваць на сваёй роднай мове і вывучаць Закон Божы".

Распараджэнне прыйшлося не па душы расійскім чыноўнікам. Ужо праз два дні папячыцель Віленскай вучэбнай акругі накіраваў ліст да барона Ропа, у якім пісаў: "...Я не магу пагадзіцца з... Вашым распараджэннем і пакорна прашу яго адмяніць, бо я не атрымаў ад Міністэрства ўнутраных спраў ніякага распараджэння ў адносінах вывучэння Закона Божага і на слаўных веравызнанняў на роднай мове і не ўстаноўлена яшчэ для кожнага з вучняў-католікаў, якую мову ягоная сям'я лічыць для сябе роднай: польскую, літоўскую, беларускую і інш.".

Праўда, для законавучыцеляў, як і для большасці ксяндзоў, наогул не існавала сумненняў у тым, якую мову лічыць для вернікаў роднай: тую, на якой яны моляцца. А гэта значыць — польскую.

У жніўні 1905 г. упраўляючы Магілёўскай рымска-каталіцкай архіепархіі прэлат Дзенісевіч звярнуўся да законавучыцеляў усіх навучальных устаноў архіепархіі з цыркулярам, якім прадпісваў: "Прыроднай мовай вучняў пры выкладанні Закона Божага лічыцца мова, на якой яны штодзённа моляцца: таму перш чым пачаць выкладанне, законавучыцель павінен азнаёміцца шляхам запытання вучняў, на якой мове яны моляцца: менавіта на гэтай мове і павінна весціся выкладанне Закона Божага".

Парасткі польскасці аказаліся жывучымі сярод каталіцкага насельніцтва Беларусі. Польская мова пачала адваёўваць сваё былое становішча ў навучальных установах. Не дапамаглі і часовыя правілы (ад 22 лютага 1906 г.), згодна з якімі вывучэнне Закона Божага інаслаўных веравызнанняў павінна было праводзіцца на роднай мове вучняў, якая вызначалася пісьмовай заявай бацькоў. У навучальныя ўстановы пасыпаліся лісты ад беларусаў з просьбай выкладаць іх дзецям Закон Божы па-польску. Праз шэсць гадоў, спасылаючыся на тое, што пісьмовыя заявы бацькоў складаліся пад уплывам ксяндзоў, у правілы былі ўнесены змены: цяпер прыродную мову вызначалі самі кіраўнікі навучальных устаноў на падставе "ўсіх фактычных даных, якія меліся па гэтаму пытанню".

Але яшчэ і ў 1912 г., адмаўляючыся выкладаць Закон Божы для дзяцей католікаў на рускай мове, ксяндзы спасылаліся на распараджэнне барона Ропа, тлумачачы яго па-свойму (хаця на гэты час яно ўжо было адменена). Вось урывак з ліста, накіраванага ўпраўляючаму Віленскай рымска-каталіцкай епархіі з Дэпартамента Духоўных Спраў Міністэрства ўнутраных спраў: "У Міністэрства паступілі звесткі, што ў 46 вучылішчах Гродзенскай губерні рымска-каталіцкі Закон Божы зусім не выкладаецца, бо ксяндзы, спасылаючыся на цыркулярнае распараджэнне былога Віленскага рымска-каталіцкага епіскапа барона Ропа аб выкладанні гэтага прадмета на польскай мове, адмаўляюцца, насуперак патрабаванням п.3 аддз. IX Указа ад 17 красавіка 1905 г., выкладаць Закон Божы на прыроднай мове вучняў".

Такім чынам, у другой палавіне XIX — пачатку XX ст. у барацьбе за ідэйны ўплыў на беларусаў сутыкнуліся дзве рэлігійныя сілы, кожная з якіх мела свае мэты. Каталіцкія святары, што за невялікім выключэннем былі польскага паходжання, працягвалі выношваць свае палітычныя ідэі: адрадзіць былую Рэч Паспалітую, у якой каталіцкая рэлігія была пануючай. Святы крыж і апостальскі амбон яны выкарыстоўвалі як для распаўсюджання каталіцызму на беларускіх землях, так і для падтрымкі паланізму. Але рабіць гэта ім станавілася ўсё цяжэй. Бо пануючай рэлігіяй у Расійскай імперыі, у тым ліку і на землях былой Рэчы Паспалітай, што ўвайшлі ў яе межы, было праваслаўе, а рымска-каталіцкая рэлігія стала толькі цярпімай. У сваю чаргу руская праваслаўная царква была галоўнай зброяй Расійскай імперыі для ажыццяўлення на беларускіх землях русіфікатарскіх мэтаў.

КУР'ЕР "ЧЗ"

Здзейснілася?!

"Нарэшце, здзейснілася тое, чаго мы ўсе доўга чакалі". Менавіта так рэзюмаваў кіраўнік расійскага ўрада Віктар Чарнамырдзін вынікі перагавораў, якія адбыліся ў суботу ў загараднай рэзідэнцыі беларускага ўрада ў Заслаўі. У нядзелю яны завяршыліся падпісаннем двухбаковых міжурадавых дакументаў. Адзін з іх – пратакол аб рэалізацыі Дагавора аб аб'яднанні грашовых сістэм Беларусі і Расіі. У ім зафіксавана тое, што паспяхова рэалізуюцца дагаворанасці, звязаныя з увядзеннем рэжыму свабоднага гандлю, фарміраваннем адзінага парадку знешнеэканамічнай дзейнасці і нетарыфнага рэгулявання гандлю, а таксама са стварэннем умоў утрымання воінскіх фарміраванняў з саставу стратэгічных сіл, часова размешчаных на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Пратакол прадугледжвае, што бакі да канца ліпеня 1994 года вызначаць парадак ажыццяўлення Цэнтральным банкам Расіі эмісіі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь праз Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь. Да канца ліпеня бакі таксама выпрацуюць канкрэтны механізм абмену разліковых білетаў Нацыянальнага банка Беларусі на грашовыя знакі Цэнтральнага банка Расійскай Федэрацыі. Бакі дамовіліся, што пры неабходнасці яны ўнясуць змяненні ў артыкулы 4, 5, 6, 7, 8 дагавора аб аб'яднанні грашовых сістэм пры дапамозе абмену пісьмамі праз міністэрствы замежных спраў Беларусі і Расіі.

Пратакол падпісалі з беларускага боку Вячаслаў Кебіч і першы намеснік старшыні Нацыянальнага банка рэспублікі Мікалай Кузьміч, з расійскага – Віктар Чарнамырдзін і кіраўнік расійскага Цэнтральнага банка Віктар Герашчанка.

Падпісана таксама пагадненне аб сумесных дзеяннях па мінімізацыі і пераадоленню вынікаў чарнобыльскай катастрофы. Яно, акрамя шматлікіх мерапрыемстваў спецыяльнага характару, прадугледжвае выдзяленне Расіяй 22 мільярдаў рублёў на гэтыя мэты. Яны будуць накіраваны на выраб і набыццё экалагічна чыстых прадуктаў, медыкаментаў, будаўніцтва сумесных медыцынскіх аб'ектаў.

Прынята таксама сумеснае камюніке аб праведзеных перагаворах, у якім гаворыцца аб няўхільным выкананні раней заключаных дагаворанасцей аб выдзяленні крэдытаў Беларусі і прадастаўленні новых, прапрацоўцы пытанняў, звязаных з пашырэннем гаспадарчых сувязей беларускіх і расійскіх прадпрыемстваў, стварэннем міждзяржаўных кампаній, прамыслова-фінансавых груп, рэалізацыяй сумесных праектаў.

БЕЛІНФАРМ.

Камюніке

Аб перагаворах урадавых дэлегацый
Расійскай Федэрацыі і Рэспублікі Беларусь

2 ліпеня 1994 г. у г.Мінску адбыліся перагаворы ўрадавай дэлегацыі Расійскай Федэрацыі на чале са Старшынёй урада В.С.Чарнамырдзіным, якая прыбыла на святкаванне 50-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, з урадавай дэлегацыяй Рэспублікі Беларусь, узначальваемай Старшынёй Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В.Ф.Кебічам.

На перагаворах абмеркаваны актуальныя бягучыя і перспектыўныя пытанні развіцця ўсебаковага супрацоўніцтва Расіі і Беларусі. Першапачатковая ўвага была ўдзелена паглыбленню іх эканамічных сувязей, рэалізацыі дагавора аб аб'яднанні грашовых сістэм. Бакі з задавальненнем канстатавалі ажыццяўленне практычных мер, прадугледжаных гэтым дагаворам на першым этапе яго рэалізацыі, і, перш за ўсё, адмену мытных пошлін ва ўзаемным гандлі і спрашчэнне мытных працэдур. У ходзе перагавораў абмеркаваны праблемы фарміравання і функцыяніравання аб'яднанай грашовай сістэмы і ўзгоднены механізм рэалізацыі дагавора, які прадугледжвае пры неабходнасці ўдакладненне асобных палажэнняў дагавора. Па гэтых пытаннях падпісаны асобны пратакол.

Абмеркаваны таксама пытанні, звязаныя з прадастаўленнем і выкарыстаннем дзяржаўнага крэдыту Расіі Рэспубліцы Беларусь, ходам рэалізацыі міжурадавага пагаднення аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве ў 1994 годзе, у прыватнасці, ажыццяўленнем паставак прадукцыі на эквівалентнай аснове. Бакі дамовіліся даручыць адпаведным міністэрствам і ведамствам разгарнуць прапрацоўку пытанняў пашырэння ў 1995 годзе гаспадарчых сувязей паміж расійскімі і беларускімі прадпрыемствамі, стварэння і функцыяніравання міждзяржаўных кампаній, прамыслова-фінансавых груп, рэалізацыі сумесных праектаў.

У мэтах больш цеснага супрацоўніцтва абедзвюх дзяржаў у справе ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС падпісана кіраўнікамі ўрадаў пагадненне аб сумесных дзеяннях у 1994 годзе па вырашэнню гэтай праблемы. Пагадненнем прадугледжваецца, у прыватнасці, аказанне фінансавай дапамогі з боку Расійскай Федэрацыі Рэспубліцы Беларусь у 1994 годзе ў памеры 22 млрд. рублёў. Выдзеленыя сродкі будуць накіраваны на выраб і набыццё экалагічна чыстых прадуктаў, медыкаментаў, будаўніцтва сумесных медыцынскіх аб'ектаў.

ЦЁМНЫ БОК МЕСЯЦА

ЗМЕЙ, ШТО НОСІЦЬ ГРОШЫ

Ён, мусіць, самы дзіўны, маладаследаваны прадстаўнік "хатняй" нячыстай сілы. І само яго з'яўленне і ўчынкі падводзяць яму нейкае асаблівае месца ў "пантэоне" беларускіх нячысцікаў. Нешта няхашае, "касмічнае" адчуваецца ў яго постаці.

Амаль пра кожнага багатага на вёсцы раней гаварылі, што яму "Змей грошы носіць". Мала таго, знаходзіліся людзі, якія бачылі Змея на ўласныя вочы і нават самі ці з ім, каб даведацца, каму ён налашчыцца.

Самае цікавае, што гэткія змеі, так бы мовіць, вырабляюцца штучна. Калі чорны певень пражыве сем гадоў, то напрыканцы знясе дзіўнае яйка...

Тут трэба адхіліцца ад тэмы і зрабіць дзве заўвагі. Па-першае, цікаўных адразу адсылаем да "Шляхціца Завальні" Яна Баршчэўскага, дзе апісана адпаведная падзея. Па-другое, у навуковай літаратуры "праскочыла" інфармацыя аб тым, што пеўні (ён абавязкова чорныя) сапраўды, хаця і надзвычай рэдка, могуць несці яйкі — пры наяўнасці ў іх арганізме вялікай колькасці "жаночых" гармонаў.

...Дык вось, яйка гэта па форме і памерах будзе нагадваць пакавіну звычайнага яйка. Далей многае ўжо будзе залежаць ад вашай цярплівасці і настойлівасці, бо выседжваць Змея вы будзеце самі. Тры гады (!) яйка трэба насіць пад пахай, не выпускаючы ні на хвіліну. Толькі тады з яго вылупіцца маленькае змяеня. Яго трэба песціць, трымаць у цяпле, карміць выключна яечняй, якую чамусьці нельга саліць: нічым цуда-Змея так не прагневаеш, як падаўшы яму салёную яечню. За гэта можна жорстка паплаціцца — чортава стварэнне спаліць усю гаспадарку і ўцячэ.

Падросшы і падужэўшы, Змей пачне рабіць сваю справу. Ён пачне лятаць, адшукваць скарбы, насіць свайму гаспадару грошы і іншыя матэрыяльныя каштоўнасці. Выгляд ён будзе меці, дарэчы, досыць прыгожы і рамантычны. Змей больш за звычайную змяю, мае чалавечы твар, крылы, сам гарыць, як жар, калі ляціць, то пакідае за сабою вогненны след, нібы метэор. Жыве ён у клеці, куды гаспадар ці гаспадыня (больш ён нікому не паказваецца) штодзень яму носяць свежую яечню.

Мець у гаспадарцы свайго Змея — справа не толькі прыбытковая, але і небяспечная. Калі хто-небудзь убачыць яго з грашыма і скажа штосьці не тое, нехта яго абразіць, то Змей тут жа рассыпае золата і знішчыць свайго гаспадара. Такая вось нервовая істота — Змей, Што Носіць Грошы.

ПАДВЕЙ

Вельмі шкодны дух. Пастаянна крыўдзіць чалавека і імкнецца наслаць на яго хваробу. [illegible]

БУДУЧАЕ — ЗА ЗВЫШЧАЛАВЕКАМ?

могуць падумаць, што вы крыху не таго... Але што не зробіш для здароўя!

У сённяшнім выпуску ЦБМ працягвае знаёміць чытачоў з меркаваннямі, якія існуюць у розных краінах, наконт "прышэльцаў". У тым, што яны існуюць і сапраўды наведваюць людзей, пераканаўся і Джон Мак, вядомы псіхіятр, прафесар Гарвардскага ўніверсітэта. Але, у адрозненне ад сваіх калег, ён настроены не так песімістычна. Іншапланецяне не "паганяць" людзей, не збіраюць мёд з эксперыментальных "дзялянак", а хочуць стварыць новую, дасканалую расу землян.

Апошнія гады Д.Мак з дапамогай новых дасканалых метадаў псіхалогіі вывучаў дзейнасць "чужых" на Зямлі. Вынікі абследавання васьмі—дзесяці пацыентаў з сімптомамі "крадзяжу з боку іншапланецян" ён апублікаваў у кнізе, якая нядаўна выйшла ў ЗША. [illegible]

...з вушэй. З'яўляецца страх перад зондамі, шпрыцамі, бормашынай.

Скептыкі гавораць аб тым, што ў прафесара не ўсё добра з галавой. Яго аднадумцы пярэчаць: як можа быць плёнам фантазіі кніга, [illegible] выніковае мысленне скажае карціну свету...

Рубрыку склаў і вядзе Вінцук КАВАЛЕНКА.

ХАТНІ ЭКРАН

■ 5, аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканаміст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. "А старыя людзі казалі...". Д/ф.
8.50. Надвор'е.
◆9.00. "Дзівосны манеж" і іншыя.
9.25. Пяць хвілін на жарты.
◆9.30. "Цэзар-заваёўнік" (Італія).
11.20. "Скрыжаванні вайны". Спектакль. Ч.2-я.
12.10. "Нон-стоп-10".
13.10. Творчасць К.Жука.
13.30. Навіны.

Экран — абітурыенту
13.40. Матэматыка.
14.10. Фізіка.
14.40. Беларуская літаратура.
15.10. Фільм-канцэрт.
16.00. Абласныя навіны (Віцебск).
◆16.15. "Халады ў пачатку вясны".
16.45. Навіны (з сурдаперакладам).
16.55. Існасць.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Кантакт.
18.10. "Вялікая Айчынная". Д/ф. 16-я с.
19.20. Эканамічная панарама.
19.35. Стоп-кадр.
20.05. Вакальны цыкл Р.Шумана.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Пасля Перамогі". 2-я с.
22.10. Пад купалам Сусвету.
◆22.20. "Час выбраў нас". 4-я с.
23.30. І Міжнародны пленэр імя Марка Шагала ў Віцебску. Ч.3-я.
0.30. НІКа.
0.45. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
8.15. Вясёлыя нотки.
• 8.35. "Басаножка і яе сябры".
◆9.00. "Дзікая ружа".
9.25. Прывітанне з Грандфлаў (?).
9.45, 23.15. Прэс-экспрэс.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
◆10.20. "Джыўс і Вустэр".
• 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.05. Рок-урок.
16.40. Планета.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Знак пытання.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. З першых рук.
20.55. Залаты шлягер.
◆21.45. "Пунсовы першацвет" (ЗША – Вялікабрытанія). 1-я с.

23.25. Футбол. Чэмпіянат свету. 1/8 фіналу.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Джэнтльмен-шоу.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.30. [illegible]
8.45. Без рэплікі.
9.40. Тэлегазета.
9.45. "К-2" прадстаўляе.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Дзіцячы музычны фестываль.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.35. [illegible]
17.05. Чалавек справы.
17.40. Свята кожны дзень.
17.45. "Санта-Барбара".
18.10. [illegible]
18.15. Музыка на дэсерт.
18.40. Л-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. Рэпарцёр.
19.55. Чэмпіянат свету па футболу. 1/8 фіналу.
22.00. [illegible]
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Сход цудых камянёў".

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы". 8-я с.
• 14.20. "Адважныя джыгіты".
◆14.45. "Наш чалавек у Сан-Рэма".
16.35. Урок нямецкай мовы.
16.50. Тэлемагазін.
17.10. "Прадавец птушак". Тэлефільм.
17.40. Адкрываю для сябе Расію.
• 18.10. "Заяц, Скрып і скрыпка".
• 18.55. "Шлюб".
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы". 8-я с.
19.55. [illegible]
20.05. [illegible]
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. [illegible]
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Семнаццаць імгненняў вясны". 9-я с.

8-ы канал
• 19.00. "Вальтрон".
◆19.25. Студыя "ІНТЭКС": "Навіны".
19.35. "Лабірынт правасуддзя".
20.25. "Аладзін", 2-я частка.
◆20.55. "Марэна Клара". 42-я серыя.
21.45. Ля афішы.
◆22.00. "Кіборг-ішчэйка".

■ 6, серада

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. "Пасля Перамогі". 2-я с.
8.55. Пяць хвілін на жарты.
9.00. Надвор'е.
◆9.10. "Час выбраў нас". 4-я с.
10.20. Відзьма-нявідзьма.
11.20. "Скрыжаванні вайны". Спектакль. Ч.3-я.
• 12.10. "Мара маленькага асляняці".
◆12.20. "Купальская ноч".
13.30. Навіны.

Экран — абітурыенту
13.40. Матэматыка.
14.10. Гісторыя.
14.40. Фізіка.
15.10. Канцэрт лаўрэатаў Рэспубліканскага конкурсу юных выканаўцаў на духавых інструментах музычнай школы № 14 г.Мінска.
◆15.40. "Ірынчын дзённік".
15.55. Праграма перадач.
16.00. Абласныя навіны (Гомель).
16.15. "Калі Віцебск быў Парыжам". Д/ф.
16.45. Навіны.
16.55. Фільм-канцэрт.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. "Вялікая Айчынная". Д/ф. 17-я с.
18.50. "Крок". "Карамболь". Урач-сексапатолаг Д.З.Капусцін.
19.20. Праблемы аховы навакольнага асяроддзя.
20.05. Праграма для дзелавых людзей.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Пасля Перамогі". 3-я с.
22.20. Пад купалам Сусвету.
◆22.30. "Час выбраў нас". Заключная серыя.
23.35. Дзесяць хвілін плюс стагоддзе.
23.45. НІКа.
24.00. Надвор'е.
0.10. Грэка-рымская барацьба. Беларусь – Расія.

Канал "Астанкіна"
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
• 8.15. "Месяцавая дарожка".
◆8.30. "Дзікая ружа".
8.55. Клуб падарожнікаў.
9.45, 0.15. Прэс-экспрэс.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
◆10.20. "Джыўс і Вустэр".
• 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Дзённік дзіцячага кінафестывалю.
• 16.05. "Лятаючы дом".
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Свет сёння.
17.40. Тэхнадром.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. "Адрадзіцца натхненне...". Акцёр В.Гафт і мастак М.Сафронаў. Вядучы – У.Малчанаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек і закон.
20.55. "Пунсовы першацвет". 2-я с.

22.15. Фестываль песні імя Я.Мартынава (г.Данецк).
23.45. Новыя жыхары.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Добрай раніцы.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.30. Пілігрым.
◆9.15. Ура, канікулы! "Залатыя рогі". "У заапарку рамонт".
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Далёкі Усход".
16.50. Рубяжы.
17.05. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. "Музычная легенда". С.Лемешаў, І.Казлоўскі.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
20.30. Рэк-тайм.
21.05. Зала чакання.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Зорны дождж.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы". 9-я серыя.
• 14.20. "Непераможныя".
◆14.45. "Кароткі подых кахання".
16.35. Урок нямецкай мовы.
16.50. Фільм-канцэрт.
◆17.10. "Тайна карабельных гадзіннікаў".
18.55. "Тайнік багатых адкрыццяў". Тэлефільм.
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы". 9-я серыя.
• 19.55. Мультфільм для дарослых.
20.05. Блеф-клуб.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Падсякай". Праграма для рыбаловаў.
21.10. Апавяданне І.Е.Хейфіца чытае А.Даль.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Семнаццаць імгненняў вясны". 10-я серыя.

8-ы канал
• 19.00. "Вальтрон".
19.25. СОЛТЭК: "Навіны".
◆19.30. "Хіл Стрыт Блюз".
• 20.20. "Аладзін". 3-я частка.
20.50. Д/ф "Асвяшчэнне прастола".
21.20. Астра-клас.
◆21.45. "Ніка-6: зона смяротнай небяспекі".

Каб зэканоміць ваш час:
◆мастацкія фільмы
• мультфільмы

ПЕРАПІСКА

ДАВАЙЦЕ ПАЗНАЁМІМСЯ

☐ "Тры сяброўкі пазнаёмяцца з хлопцамі да 25-ці гадоў.
Пра сябе: Ірына, Скарпіён, 18/160.
Марына, Рыбы, 18/157.
Алёна, Цялец, 19/158.
Пажадана фота.

Пісаць на адрас: 211720, Віцебская вобл., г.Докшыцы, вул.Інтэрнацыянальная, 16, Алёне".

☐ "30/166, Казярог, быў жанаты, маю жылплошчу. Хачу сустрэць сваю палову (можна з дзіцем).

Пісаць на адрас: 210009, г.Віцебск, 63-1-72".

☐ "18/162, бландзінка з шэрымі вачыма. Люблю вязаць, шыць, хатніх жывёлін, гатаваць. З захапленнем слухаю музыку.
Спадзяюся знайсці хлопца сваёй мары.
Адкажу на ўсе лісты з фота.

Пісаць на адрас: 223044, Мінская вобл. і р-н, п/а Вішнеўка, в.Лускава, д.15. Чарненка Валянціне".

☐ "Хачу стварыць беларускамоўную сям'ю з прывабнай, хударлявай жанчынай.
Пра сябе: 36/181/71. Вяду здаровы лад жыцця. Жанаты не быў.

Пісаць на адрас: 212029, г.Магілёў, а/с 4. Мікалаю".

ШУКАЮ СЯБРОЎ

☐ "Вельмі хачу знайсці сяброў. Збіраю паштоўкі, календары, карціны. Люблю гатаваць. Мне 12 гадоў.

Пісаць на адрас: 225441, Брэсцкая вобл., Ганцавіцкі р-н, в.Хатынічы, вул.Кастрычніцкая, 17. Кананові Святлане".

☐ "Дзве сяброўкі пазнаёмяцца з вясёлымі хлопцамі.
Пра сябе: Таня (16), вочы карыя, брунетка.
Насця (15), вочы зялёныя, шатэнка.
Захапляемся музыкай, пішам вершы. Пажадана фота.

Пісаць на адрас: 220037, г.Мінск, вул. Мендзялеева, д.4, кв.112".

РАСКЛАД НА ПАСЛЯЗАЎТРА

Школа ў квецені вішань

Напэўна, у кожнага ёсць свае ўяўленні пра ідэальную школу. Адным яна бачыцца нечым накшталт клуба па інтарэсах, другія гатовыя ледзь ці не з дзіцячага садка пачынаць рыхтавацца да будучай прафесіі, а я... А я бачу лёгкі, светлы будынак блакітнага колеру пасярод квітнеючага вішнёвага саду. Вялізныя вокны, белыя дзверы — і кветкі навокал, і ў самой школе. Так, мы з вамі ўвайшлі ў гэты цудоўны будынак і апынуліся ў квітнеючым холе, праз які можна трапіць у сталовую-кафэ, дзе нам прапануюць падсілкавацца смачным абедам, або зазірнуць у спартыўную залу з разнастайнымі трэнажорамі, басейнам і тэніснымі кортамі.

На другім паверсе знойдзем музычную і літаратурную гасцёўні. Мяккія крэслы, нізкія столікі, камін, мноства кніг і музыка... Гэты пакой прызначаны не толькі для таго, каб вучні маглі бавіць тут свой вольны час — але і праводзіць пэўныя заняткі.

Зрэшты, давайце лепш наведаем які з урокаў. Адчынім чарговыя дзверы — і трапім у клас да малышоў. Зараз у іх урок літаратуры. Сёння тут няма гультаёў — усе ўважліва слухаюць настаўніцу, што распавядае пра бессмяротнага Пушкіна. Спачатку яна чытае ягоныя вершы, а потым прапаноўвае вучням самім паглядзець, што ж адбывалася з царом Салтанам, — і ўключае відэамагнітафон. Крыху пазней малыя ўжо самі спрабуюць інсцэніраваць адзін з эпізодаў гэтай казкі... Звініць званок — але разыходзіцца ніхто не спяшаецца. Хоць і пачаўся вялікі перапынак — значна больш па часе, чым у сучаснай школе. Можна пагуляць па ціхім садзе, пабегаць у спартыўнай зале альбо зайсці ў сталоўку — і спакойна паабедаць, не спяшаючыся тэрмінова праглынуць рэшткі "вучнёўскай" булачкі, каб не спазніцца на наступны ўрок...

А вечарам у школе адбудзецца прэм'ера спектакля "Папялушка". І пяшчотная, даверлівая Папялушка, што яшчэ раніцой у захапленні слухала настаўніцу, уяўляючы сябе Царэўнай-Лебедзем, будзе танцаваць на бале ў прынца...

Ціхенька выйдзем за дзверы. На жаль, нас тут нават не заўважылі. Знікне ў вішнёвай квецені блакітны палац ведаў. Вось і ўсё... Але застануцца спадзяванні, што калі-небудзь гэтая мара ўсё ж стане рэальнасцю.

Святлана ЦІЦЯНКОВА, выпускніца СШ № 2 г.Талачына.

КІНААФІША МІНСКА

"Ён сваё атрымае"

Кінастудыя "Ветразь" перадае на суд гледачоў гэту новую каляровую мастацкую кінастужку, пастаўленую рэжысёрам Уладзімірам Рабцэвічам па матывах рамана Д.Х.Чэйза.

Вы пераканаецеся, што недарэмна прагучала гэта пагроза: ён сваё атрымае! Але гэта адбудзецца ў канцы фільма, а спачатку ўсё ішло так, як і задумалі былая эстрадная "зорка" Глорыя Дэйн і яе сябар, беспрацоўны лётчык Гары Грыфін, якому і адрасавалася злавесная фраза. Падзеі развіваліся прыкладна так, як і ў некаторых іншых творах Джэймса Хэдлі Чэйза.

Так, два паважаныя чалавекі, далёкія ад крымінальнага свету і ад усяго супрацьзаконнага, у імкненні да шчаслівага забяспечанага жыцця адважыліся на адчайную авантуру — захоп самалёта, які перавозіў алмазы коштам 3 мільёны даляраў. Яны не спыніліся перад тым, каб узяць у саўдзельнікі верхавода буйной гангстэрскай групоўкі Бэна Дэлані, праўда, да канца не адкрываючыся яму. Усё было прадумана і разлічана да дробязей, былі размеркаваны абавязкі, прадугледжаны ўсе дэталі, абумоўлены ўзаемныя разлікі: Дэлані атрымае алмазы, Глорыя і Грыфін — паўмільёна даляраў.

Галоўныя ролі ў фільме выконваюць Ірына Панароўская, Марцінш Вільсанс, Васіль Ліванаў, Вадзім Андрэеў, Марыя Аўдзюшка.

У галоўных ролях заняты таксама Раксана Бабаян, Таццяна Васільева, Анастасія Гладкова, Людміла Іванова.

"Сумны рай"

Гэту каляровую мастацкую кінастужку прапануе ўвазе гледачоў эксперыментальнае творчае аб'яднанне "Акцёр кіно". Аўтар сцэнарыя і рэжысёр — Аркадзь Красільшчыкаў.

Дзеянне рамантычнага дэтэктыва пачынаецца ў Францыі, дзе знаёмяцца францужанка Крысціна і масквіч Барыс, бадзяга-лялечнік. Іх нядоўгае знаёмства ўзнаўляецца ў хуткім часе ў Маскве, на шумным і стракатым Арбаце, дзе Барыс працягвае разыгрываць міні-спектаклі са сваімі забаўнымі лялькамі.

Але для Крысціны Барыс цікавы яшчэ і тым, што, паводле яго сцвярджэння, паходзіць са старажытнага роду і мае сядзібу, праўда, "без слуг, без шыкоўных пакояў і амаль без прывідаў...".

Усё папярэдняе ўяўляе сабой як бы кароткі пралог да таго, што адбываецца ў сядзібе, якая ўсё ж існуе на самай справе і куды хутка прыязджаюць героі. Але, аказваецца, яны не адзіныя наведвальнікі паўразбуранага "радавога гнязда". Пад пералівы гітары і неназойлівую песеньку на "сцэне" з'яўляецца яшчэ адна асоба. Праўда, з'явіўшыся на імгненне перад гледачом, незнаёмец з дзіўнай мянушкай Канай знікае, атрымаўшы па заслугах ад Барыса за замах на гонар Крысціны.

Але ненадоўга. У хуткім часе ён прывозіць цэлую хеўру ваяўнічых маладцоў на чале з... родным братам Барыса — Кірылам...

У фільме здымаліся Караль Эскюдзі, Сяргей Варчук, Цімафей Сопалеў і іншыя.

"Новы Адэон"

Каляровая мастацкая кінакарціна "Новы Адэон" пастаўлена рэжысёрам Анатолем Эйрамджанам на аднайменнай кінастудыі па сваім сцэнарыі.

Вачам вашым прадстане відовішча асабліва камедыйнае, але не зусім звычайнае. Таму што гэта будзе кіно без пачатку, сярэдзіны і канца — такое, што яго можна глядзець з любога месца. І тут ужо як пашанцуе. Можаце трапіць на прагляд у той самы момант, калі Панкратаў-Чорны будзе глядзець па відэа, як Харацьян спакушае Таццяну Васільеву, прычым на нямецкай мове, пад характэрна-прастуджаны закадравы пераклад. Ці раптам зойдзеце ў кіназалу, і на экране — Міхаіл Какшэнаў, Валерый Носік, Уладзімір Мяншоў, Яўгеній Маргуноў, і пры гэтым усе яны як бы жанчыны. А самая з іх прыгажуня — зноў жа Панкратаў-Чорны ў сукенцы крэпдэшынавай, і яго спакушае ўсё той жа нястомны Харацьян. Увогуле, калі ні зірнеце — убачыце "зорных" артыстаў Панкратава-Чорнага і Харацьяна ў розных кароткіх навелах. То яны — жабракі-папрашайкі, то, наадварот, даволі рэспектабельныя наведвальнікі валютнага рэстарана, а то і зусім — нешта накшталт Шцірліца і Мюлера ў нетрах Трэцяга Рэйха...

"Анёл страсці"

Карціна створана амерыканскімі кінематаграфістамі. Сцэнарый яе напісала Хелен Сэнфорд, рэжысёр-пастаноўшчык — Мірл Шрайбман.

...Нейкі геніяльны вучоны вынайшаў суперзброю, з дапамогай якой ён вырашыў скарыць увесь свет. Пра гэта робіцца вядомым "абаронцам" — групе прафесіяналаў, якія пакінулі разведслужбы сваіх краін, каб разам дзейнічаць там, дзе ўзнікае пагроза чалавецтву.

Страсная "абаронца" Энджэл Хармані, якую ўсе называюць Анёлам Страсці, атрымлівае загад знішчыць гэту зброю. Яна пракрадваецца на востраў, дзе знаходзіцца сакрэтная лабараторыя вучонага. Туды ж накіроўваюцца і агенты спецслужбаў Марк і Саманта з аналагічным загадам. Утраіх ім удаецца нейтралізаваць андроідаў, якія ахоўваюць вучонага, і...

Запамінальныя вобразы ствараюць у карціне Мэрылін Чэймберз, Стывен Джонсан, Мэры Воранаў, Мілт Коган і іншыя акцёры.

• •

5 ліпеня

«МАСКВА»: "Рускі бізнес" — 13.00, 16.10, 19.20. "Шпіёнскія страсці" — 14.30, 17.40, 21.00.

«КАСТРЫЧНІК»: "Шпіёнскія страсці" — 14.20, 17.40, 19.20, 21.00. "Шлюб па-амерыканску" — 12.40, 16.00. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" — 21.30.

«АЎРОРА»: "Жыццё і дзівосныя прыгоды Рабінзона Круза" (д) — 10.00, 14.00. "Водар жанчыны" (2 с.) — 13.00. 19.40. "Інтэрпол" — 16.00, 17.40. "Па краі бездані" — 15.10, 17.10, 19.10, 21.00.

«БЯРЭСЦЕ»: "Водар жанчыны" (2 с.) — 14.00, 17.00, 20.00. "Насця". "Начны парцье" (2 с.)*** — 13.20, 17.50, 20.30. "Пятая малпа" — 11.30, 16.00.

«ВІЛЬНЮС»: "Водар жанчыны" (2 с.) — 15.40, 19.10. "Інтэрпол" — 12.20, 17.30. "Гарачыя дзяўчынкі"*** — 14.00, 22.00 (н). Відэазала: 10.30, 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

«ПАРТЫЗАН»: "Шпіёнскія страсці" — 12.00, 15.00, 16.40, 19.40, 21.20. "Вандроўныя душы" — 13.40, 18.20.

«ДРУЖБА»: "Недатыкальныя" — 15.00, 20.10. "Аголенае танга"*** — 18.30. "Гладыятар па найму" — 17.00.

«ПЕРАМОГА»: "Водар жанчыны" (2 с.) — 11.00, 15.40, 20.00. "Насця" — 14.00, 18.30.

«САЛЮТ»: "Хачу быць прынцэсай" і інш. м/ф — 10.30. "Шпіёнскія страсці" — 13.20, 15.00, 18.00, 19.40, 21.20. "Вандроўныя душы" — 12.00, 16.40.

«СУЧАСНІК»: "Небяспечная гульня"**** — 16.00, 17.40, 19.20, 21.00. "Бакенбарды" — 14.00 (л).

«БЕЛАРУСЬ»: "Трэска"*** — 10.30, 14.50, 16.50, 18.50, 20.50. "Гульні патрыётаў" — 13.00, 15.00, 17.00, 21.20. "Мост цераз Касандру" — 12.30, 19.00. "Шанцы ёсць" — 11.00.

«КІЕЎ»: "Легенда пра дыназаўра-2" — 15.00, 17.10. "Японская лэдзі Чатэрлей"**** — 19.20, 20.20.

«КАМСАМОЛЕЦ»: "Сябар вясёлага чарцяняці" (д) — 10.30. "Анёл страсці"*** — 15.00, 19.00. "Аголенае танга"*** — 14.00, 18.00, 20.40. "Гладыятар па найму" — 13.00, 17.00. "Гульні патрыётаў" — 12.00, 16.00. Зала індыйскага фільма: "Рынычная плошча" (2 с.) — 19.40.

«МІР»: "Гладыятар па найму" — 13.00, 17.00. "Аголенае танга"*** — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Варожасць" — 11.00, 15.00, 19.00, 20.50. Відэазала: "Скалалаз" — 15.30, 17.30, 19.30.

«ПІЯНЕР»: "Казка пра цара Салтана" (д) — 10.00. "Прыгоды Рабінзона Круза, марака з Йорка" (д) — 13.00. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" — 11.10, 14.30, 18.30. "Гульні патрыётаў" — 16.30, 20.20.

«РАКЕТА»: "Легенда пра дыназаўра-2" — 16.00, 19.40. "Зандалі і яе мужчыны"**** — 18.00, 21.40.

«РАДЗІМА»: "Трэска"*** — 12.00, 16.10, 20.00. "Гульні патрыётаў" — 14.00. "Анёл страсці"*** — 18.10. Відэазала: "Чалавек-лінза" — 16.00. "Васемнаццаць бронзавых байцоў" — 18.00. "Дом Ашэраў" — 20.00.

«ЗМЕНА»: "Адна на мільён" — 15.00, 18.30. "Трэска"*** — 13.00, 16.40, 20.10.

«ЦЭНТРАЛЬНЫ»: "Аголенае танга"*** — 13.00, 16.15, 17.50, 21.05. "Быць каханай"*** — 14.35, 19.25. "Гладыятар па найму" — 11.30.

«ЭЛЕКТРОН»: "Басаногі Ген" (д) — 11.10. "Трэска"*** — 14.00, 18.00, 20.00. "Яма"*** — 16.00, 21.50. "Шлюб па-амерыканску" — 13.00, 17.20, 19.00, 21.00. "Спадар Бхарат" (2 с.) — 14.50 (л).

«АВАНГАРД»: "Небяспечнае падабенства" — 17.00. "Бегляхі" — 19.00.

«ЗНАМЯ»: "Адна на мільён" — 16.20. "Анёл страсці"*** — 18.00. "Парыжскія свавольніцы"*** — 19.30, 20.40.

«УДАРНІК»: "Легенда пра дыназаўра-2" — 15.00, 17.05. "Адна на мільён" — 19.10.

ГАСПАДЫНЯ

Лета — пара кветак. Яны цвітуць не толькі ў садах, у лесе, на лузе, але і ў нашых кватэрах. Букеты чаромхі, бэзу, язміну, лілей, ландышаў, ружаў, гваздзікоў мы прыносім у пакоі, захапляемся іх прыгажосцю, удыхаем водар, дорым сваім сябрам і блізкім. Але зрэзаныя кветкі жывуць нядоўга. І гэта вельмі крыўдна. Як прадоўжыць жыццё кветак? Ці ёсць такія спосабы? Ёсць!

* * *

Калі вы хочаце ўпрыгожыць свой пакой кветкамі, перш-наперш паклапаціцеся пра вазы. Расліны і вазы павінны адпавядаць адно аднаму.

Простыя гліняныя вазы падыходзяць для палявых і лугавых кветак (рамонкаў, валошак, званочкаў і г.д.), для садовых аднагадовых — календулы, астраў, вяргіняў. У вялікія керамічныя вазы стаўце гладыёлусы, галінкі бэзу, хрызантэмы. А вось гваздзікі і ружы лепш выглядаюць у падоўжанай элегантнай вазе са шкла ці крышталю. Кветкі з кароткімі сцябламі звычайна ставяць у невысокія ёмістасці, нават плоскія. У іх добра выглядаюць духмяны гарошак, рэзеда, віёла, маргарыткі.

* * *

Вам хочацца захаваць зрэзаныя кветкі на больш доўгі час. Тады рабіце так. Са сцяблоў зніміце лісце (асабліва гэта датычыць ружаў, бэзу, хрызантэм). Наліце вады ў вядро ці вялікую каструлю і апусціце туды сцяблы кветак. Пад вадой падрэжце іх вострым нажом ці брытвай на 2—3 сантыметры і пакіньце на нейкі час у тым жа сасудзе, каб яны паспелі "напіцца". Канцы сцяблоў ружаў, бэзу і хрызантэм разрэжце ўздоўж на некалькі сантыметраў ці нават раструшчыце малатком. Сцяблы нарцысаў, маку і іншых кветак, што выдзяляюць сок, пасля падрэзкі апусціце на некалькі секунд у гарачую ваду (85—90 градусаў). Пасля гэтага стаўце кветкі ў вазы.

Каб падоўжыць тэрмін цвіцення ружаў, гваздзікоў, цюльпанаў, духмянага гарошку, дабаўце ў ваду крыху цукровага пяску (2—3 чайныя лыжкі на 2 літры вады).

* * *

Жыццё зрэзаных кветак нядоўгае. Пастаяць у вазе які тыдзень — і ўсё. Завялі. А так шкада выкідваць букет, асабліва калі ён ад блізкага чалавека...

А вы не выкідвайце. Кветкі можна засушыць. І зімой яны будуць цудоўным упрыгажэннем вашай кватэры.

Напрыклад, ружы. Калі вы заўважаеце, што галоўкі іх завялі, гнуцца долу, то выньце іх з вазы, асцярожна апусціце галоўкамі ўніз і так павесце проста ў пакоі, у спакойным месцы. Праз тры дні кветкі засохнуць, але не страцяць свайго яркага колеру.

Такім спосабам можна засушыць валошкі, бяссмертнікі, цыніі.

* * *

Вельмі прыгожа выглядаюць засушаныя гартэнзіі. Іх, дарэчы, можна "сушыць" у... вадзе. Наліце ў вазу крыху вады — не вышэй чым 15 см і пастаўце туды гартэнзіі. Калі сцяблы кветак "вып'юць" усю ваду, больш не далівайце. Паступова гартэнзіі засохнуць, але захаваюць сваё пышнае ўбранне.

* * *

Не імкніцеся напхаць у вазу як мага болей кветак. Такі букет зусім непрыгожы. Трэба, каб кветкі ў вазе стаялі свабодна, не засланяючы адна адну. Букет выглядае лепш, калі галоўкі кветак знаходзяцца на розных узроўнях.

* * *

Здараецца, што вам трэба захаваць кветкі да пэўнага дня. Тады падрэжце іх пад вадой, загарніце ў мокрую паперу, а зверху — у сухую і пакладзіце ў халадзільнік (туды, дзе звычайна захоўваецца агародніна). Кветкі застануцца свежымі на працягу некалькіх дзён.

* * *

Многія кветкі не могуць знаходзіцца ў адной вазе з іншымі раслінамі. Такі "характар" у ружаў, лілей, нарцысаў, гваздзікоў, ландышаў, рэзеды, духмянага гарошку. Іх лепш ставіць асобнымі букетамі.

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, па ўсходу – месцамі кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра у Віцебску – +17–+19°, Магілёве – +18–+20°, Мінску, Гомелі – +19–+21°, Гродна – +20–+22°, Брэсце – +21–+23°. У наступныя двое сутак па ўсходняй палавіне рэспублікі чакаюцца кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ноччу – +5–+10°, днём – +16–+21°, 7-га – у паўднёва-заходніх раёнах да +23°. Цяпер у рэспубліцы назіраецца высокая пажарная небяспека, асабліва ў Брэсцкай і Гомельскай абласцях. У сувязі з гэтым нагадваем аб асцярожнасці пры карыстанні агнём, каб не ўзніклі пажары.

Дзяжурны рэдактар В.ШАЎКО
Стыльрэдактар В.СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 72.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі – 68-27-21; аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ